

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT NYOLCSZOR
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
I., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM.
BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 425.

TELEFON: Kr. 505—97 — MŰSZAKI ÜGYEKBEN: Kr. 505—33

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGÁSZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: **Dr. ALKÉR SÁNDOR** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTATANÁCSOS.

TÁRSSZERKESZTŐ:

PETAINEK JÓZSEF
M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK.

Kezelési rendszerek.

II.

Fiók- és raktárbérlők s zárostáska-tulajdonosok nyilvántartása.

Irta: Dr. ASZTALOS DOMOKOS m. kir. postafőigazgató.

A P. T. Sz. Gy. III. rész 547. folyószáma alatt közzétett rendelet 9. pontja szerint a postahivatalok kötelesek a fióktulajdonosokról lajstromot vezetni.

A hivatkozott rendelet teljes részletességgel előírja azokat az adatokat, amiket e nyilvántartásba föl kell jegyezni. Mindezek dacára a postahivatalok egy része e nyilvántartást más és más adatokkal vezeti, azok a hivatalok pedig, amelyek az előírt adatokat tartják nyilván, a nyilvántartás céljára különböző nyomtatványt vagy más és más rovatbeosztásu, házilag készített kimutatást használnak. Nem is szólok azokról a hivatalokról, amelyek a fiókbérlőkről nyilvántartást egyáltalán nem is vezetnek.

Megállapított tény tehát, hogy a fiókbérlők nyilvántartásának vezetésében nincs meg az egyöntetűség. Ennek a nagy hátránya már régebb idő óta érezhető még az állandó, helyi ellenőrzésnél is, de kiváltképpen a rovincsolásoknál. Megfelelő nyilvántartás hiányában ugyanis sem a főnöknek, sem a postamesternek, sem a biztosoknak nincsenek meg azok az adatai, amelyekkel kellő módon, nagyobb fáradság és körülményes eljárás nélkül ellenőrizhetnék a havonként esedékes fiókbérek hiánytalan beszedését és pontos elszámolását. A bárcalajstrom pontos vezetése — egy magában nem elég e célra, mert a legpontosabban vezetett bárcalajstrommal is csak azt lehet bizonyítani, hogy az elszámolt összegeket a felektől beszédtek, de nem azt, hogy az esedékes béreket mind beszédtek, illetőleg mind elszámolták.

Az 1924. évi P. R. T. 64-ik számában kiadott 22843. számú rendelet (röviden H. P. U.) óta ez a nagy hátrány még érezhetőbbé vált, mert

azóta nagyon sok postahivatalnál a havonként elszámolt fiókbérek végösszegének megállapítása is körülményes. E rendelet óta ugyanis a fiókbéreket nagyon sok postahivatal a bárcalajstromban más 13—14 féle jövedéki bevétellel együtt, tehát nem elkülönítve, számolja el. Emiatt ha a főnök, a postamester, vagy a biztos csak azt akarja megtudni, hogy a tárgy hóban összesen mennyi fiókbért számoltak el, — tehát nem azt, hogy mennyit kellett volna beszélni s amit beszédtek, azt elszámolták-e, — kénytelen a bárcalajstrom összes, különféle tételei közül a fiókbérek összegeit egy papirosra kiírni és azon összegezni.

Hogy ez a kezelési rendszer a m. kir. posta központi számvevőségének ellenőrző munkáját mennyiben befolyásolja, azt fölösleges kimutatnom, mert számvevőségünk évtizedek óta az elszámolt fiókbéreknek csupán elkönyvelője és nem egyuttal ellenőrzője is. S azért van ez így, mert a postahivatalok egyrésze évtizedek óta a fiókbérlők évi nyilvántartását számvevőségünkhöz nem küldi be s az abban történt időközi változásokat nem jelenti be. Természetes tehát, hogy ily körülmények között számvevőségünk csak arra szorítkozhatott és szorítkozhat, hogy a kincstári hivatalok „sommázatát a bárcalajstromhoz”, és a postamesteri hivatalok bárcalajstromát számszerűleg felülvizsgálta, illetőleg felülvizsgálja, abból a szempontból, hogy az említett sommázat napi összegeit a pénztárszámadásban elszámolták-e, illetőleg a bárcalajstromban elszámolt egyes fiókbérek összegei számszerűleg helyesek-e és a bárcalajstrom napi összegei a pénztárszámadásban elszámoltattak-e?

Ugyanez a helyzet a raktárbérlőket illetőleg is. A P. T. Sz. Gy. III. része 556. folyószáma alatt közzétett rendelet szerint „nincs semmi nehézség aziránt, hogy azon felek, kik csomag- és pénzküldeményeiket vagy személyesen vagy valamely meghatalmazott által kívánják a postán átvenni, e célból kincstárilag kezelt postahivataloknál fiókot nyithassanak”. Szabályaink a raktárbérlésekről külön is megemlékeznek. A P. T. Sz. Gy. III. része 575. folyószáma alatt közzétett 69941—1892, illetőleg 20142—1899 sz. rendelet kimondotta, hogy „azok a magánosok, akik a házhoz kézbesítést nem kívánják, hanem küldeményeiket (pénzeiket) a postahivatalban kívánják átvenni, csomagjaik, pénzesleveleik és utalványaik külön kezeléséért és készletben tartásáért havonként előre raktárdíjat fizetnek.”

A „fiókbérlő” és a „raktárbérlő” fogalmát tehát, amint látjuk, külön-külön meghatározták. A raktárdíjak elszámolását is szabályozták. A raktárbérlők nyilvántartása iránt azonban intézkedés nem történt. (L. P. T. Sz. Gy. III. része 575., 576. és 588. folyószámai alatt kiadott rendeleteket, az 1916. évi P. R. T. 143. számában: 76086/916. sz. rendelet 7. pontját). Így a tarifális díjak kivételével, mindaz, ami a fiókbérlőkre vonatkozik, értelemszerűen a raktárbérlőkre is vonatkoztatható. Következésképpen a raktárbérlőket éppen olyan adatokkal kell nyilvántartani, mint a fiókbérlőket.

Megállapíthatjuk, hogy a jól vezetett postahivatalok ezt meg is teszik, de csak annyiban, hogy a fiókbérlők fentebb kifogásolt nyilvántartásába, úgy-ahogy elő is jegyzik. Természetes tehát, hogy amit a fiókbérlők nyilvántartásáról előadtam, az áll a raktárbérlőkre vonatkoztatva is.

Folyó évi március hó 1-től kezdve a P. T. Sz. Gy. III. része hatálytalanná vált s helyét a P. K. U. foglalta el. Lássuk tehát, milyen lesz a helyzet a P. K. U.-ban foglalt ide vonatkozó utasítás végrehajtásával.

A P. K. U. 59. §-ának 16-ik pontja azt írja elő, hogy a fiók- és raktár-bérlőkről házilag készítenő nyilvántartást kell vezetni s abban a változásokokat is nyilván kell tartani. Azt azonban nem mondja meg, hogy e nyilvántartásba milyen adatokat kell följegyezni.

Az elmondottak után nem tévedek tehát, ha azt mindom: soha sem volt időszerűbb és indokoltabb e téren olyan megoldást keresni, ami a kérdést véglegesen dülőre viszi, mint most.

A megoldáshoz az első lépés: *a fiók- és raktár-bérlők nyilvántartására olyan nyomtatványt rendszeresíteni, amely a szükséges adatokat magába foglalja s amely az ellenőrzés megkönnyítésére a lehető legalkalmasabb.* A második lépés: *intézkedés aziránt, hogy a számvevőség a fiók- és raktár-bérek beszédésének és elszámolásának ellenőrzését, hivatásának megfelelően végezhesse.*

Az első lépés kezdeményezéséhez a fiók- és raktár-bérlők nyilvántartására az alábbi nyomtatvány mintát állítottam össze és ajánlom elfogadásra, illetőleg rendszeresítésre. (Lásd I. táblázatot.)

Az alábbi nyomtatvány-minta egyes hasábjainak, illetőleg rovatainak figyelmes megtekintésével a fiók- és raktár-bérlők nyilvántartásának helyes vezetéséről bárki könnyen tájékozódhat. Mégis a következőket kívánom megemlíteni:

E nyilvántartás 1., 2., 3., 4. hasábjait, illetőleg rovatait régi bérlet esetén: az év első napján, január 1-én, időközi bérletváltás esetén pedig: a bérletváltás napján kellene kitölteni. Az 5-ik hasáb rovataiban a fiók-, illetőleg raktár-bér fizetésének napját és összegét kellene feltüntetni, még pedig az illető bárcalejstrom adatai alapján. Ha a bérlő valamelyik hónapban két vagy több hónapra előre fizet: az előre fizetett bérösszeget egy összegben a befizetés napján kellene kimutatni s ennek az összegnek havonkénti részletezése helyett az illető hónapokra nyitott rovatokat ki kellene pontozni. Egyidejűleg azonban a 6-ik hasábján föl kellene jegyezni, hogy mely hónapokra, mennyi bér fizettetett előre. A meghatalmazott nevét a 6-ik hasábjába természetesen akkor kellene följegyezni, amikor a meghatalmazás érvénybe lép. Egyébként a 6-ik hasábján nyilvántartandó egyéb adatokat esetenként kellene följegyezni.

E nyomtatványt — rendszeresítése esetén — minden postahivatal egyaránt használhatná. Az a körülmény, hogy raktárt bérelni nem minden postahivatalnál lehet, a nyomtatvány használatában nehézséget nem okozhatna. Az a hivatal ugyanis, amelyiknél raktárt bérelni nem lehet, a raktár-bérletre vonatkozó rovatokat egyszerűen üresen hagyná.

Ezt a nyomtatványt a postaügynökségek is vezethetnék. Erre ezeket is kötelezni kellene. Ez a rendelkezés azonban nem oldaná fel az ügynökségeket ellenőrző postahivatalokat azon kötelességük alól, hogy az ügynökségekhez tartozó fiókbérlőket saját nyilvántartásukba is följegyezzék, éppen úgy, mintha azok náluk bérelték volna a fiókot.

A második lépés gyanánt, elgondolásom szerint, utasítani kellene a postahivatalokat, hogy a rendszeresítésre javasolt nyomtatványon a nyilvántartást 2 példányban állítsák össze. Az egyiket küldjék be a posta központi számvevőségéhez, az időközi változásokat jelentsék be ugyanoda, hogy a számvevőségnek módjában álljon az ellenőrzést úgy gyakorolni, amint kellene. Egyidejűleg természetesen az iránt is intézkedni kellene, hogy *a kincstári és a postamesteri hivatalok a fiók- és raktár-bérek bárcalejstromát a másféle jövedéki bevételek bárcalejstromától teljesen függetle-*

I. Táblázat

FIÓK-ÉS RAKTÁRBÉRLŐK 19..... ÉVI NYILVÁNTARTÁSA.

..... m. kir. postahivatal.

..... m. kir. posta(vezér)igazgatóság.

1	2	3	4	5	6
Folyószám	A fiók- raktárbérlő	A bérlő neme	Egy évre, illetve időközi bérlés esetén az év hátralévő részére esedékes	A befizetett díjak havonkénti részletezése és a befizetés ideje	Jegyzet. A bérlő az év melyik hónapjának melyik napján lett bérlő? Mely hónapokra és mikor történt előrefizetés? Mikor szűnt meg a bérlő? Mikor, mennyi bérlő fizetett vissza? A bérlő meg- határozottjának neve. Egyéb megjegyzés.
	neve	fiók raktár	fiók- raktár- bér összege	Január	Kelt P f P f
	lakáscíme	bérlő	P f P f	Február	Kelt P f P f
			P f P f	Március	Kelt P f P f
			P f P f	Április	Kelt P f P f
			P f P f	Május	Kelt P f P f
			P f P f	Junius	Kelt P f P f
			P f P f	Július	Kelt P f P f
			P f P f	Augusztus	Kelt P f P f
			P f P f	Szeptember	Kelt P f P f
			P f P f	Október	Kelt P f P f
			P f P f	November	Kelt P f P f
			P f P f	December	Kelt P f P f

nül és egyszerre 2 példányban vezessék s az eredeti példányt a kincstári hivatalok is csatolják hó végén a pénztárszámadáshoz. A sommázat ugyanis a bárcaajstromot semmiképpen sem pótolhatja.

Lássuk ezek után a zárostáska-tulajdonosokra vonatkozó intézkedéseket, csupán abból a szempontból, hogy történt-e intézkedés a zárostáska-tulajdonosok nyilvántartása iránt.

A P. T. Sz. Gy. 552,588,590 folyószáma alatt közzétett rendeletek, valamint a P. Ü. Sz. 68. és 99. §-ai sehol sem tesznek említést arról, hogy a zárostáska-tulajdonosokról nyilvántartást kellene vezetni. Pedig fölösleges magyarázni, hogy szükséges ez. Különösen azóta, amióta külön díjat szedünk a zárostáska kezelésért s külön díjat a postajáráttal történő közvetítéseért; tehát amióta ily címeken több jövedéki bevételre számíthatunk.

A folyó évi március 1-én életbelépett P. K. U. a szóbanlevő nyilvántartást szintén nem írja elő.

Az 5. §-ának 15. és a 6. §-ának 9. pontja szükségesnek tartja továbbra is, hogy a zárostáskában elhelyezett könyvelt küldemények és készpénzek nyilvántartására és a küldönc ellenőrzésére küldönc-postakönyv vezetessék. S ez nagyon helyes is, mert ezzel részint a posta, részint pedig a felek érdekeit kívánjuk megvédeni. Aligha lehet azonban vitás, hogy indokolt lenne olyan nyilvántartást is vezettetni, amivel a posta érdekeit kívánjuk biztosítani. A zárostáska-tulajdonosok nyilvántartása ezt a célt valóban szolgálná is. Ezért ajánlom, hogy ilyen nyilvántartás rendszere sítessék.

Ide vonatkozólag az alábbi nyomtatvány-mintát azzal a megjegyzéssel közlöm, hogy ezt éppen úgy kellene vezetni, mint a fiók- és raktárbérlők fentebb bemutatott nyilvántartását. (I. II. táblázatot.)

A jelenleginél egyszerűbb és tökéletesebb ellenőrzési mód összes postahivatalainknál munkacsökkenést jelentene, még pedig sokkal nagyobb annál a munkánál, ami új tehertételként egyedül számvevőségünkre háruina.

Postai szakoktatás a svédeknél.

Irta: Dr. KOVÁCS JÓZSEF m. kir. postatanácsos.

A német posta közép és magas állású postatisztviselőinek két legtekintélyesebb egyesülete (a Verband Deutscher Post und Telegraphenbeamten és a Der Bund der Inspektoren und Amtmänner) a legutóbbi nyáron tanulmányutat tett a szomszédos három északi ország postaintézeténél Svédországban, Norvégiában és Dániában. E látogatás alkalmával a vendéglátó idegen igazgatás részéről, az azzal megbízott magasabb állású tisztviselők előadások keretében ismertették meg az ottani postaszemélyzet különleges helyzetét. E szakelőadásokat részben eredeti szöveggel, részben a német szaklapok útján sikerült a német postaminisztériumba beosztott C. Belling Ministerialamtman úján megszereznem,

aki Andersch Ministerialdirektornal együtt a kirándulást szervezte és vezette. Részben ezeknek az adatoknak, részben pedig Wiechmann berlini postafőfelügyelőnek a Verkehrs- und Betriebswiissenschaft című szaklapban erről a tanulmányútról megjelent útirajzából is több adatot felhasználok, hogy kartársaimat a svéd posta személyzetének szakoktatási viszonyairól tájékoztassam. A svéd posta ugyanis különösen az üzem mechanizálása terén ma Európa-szerte mintaszerű berendezéseket mutat föl. Személyzete pedig egyike Európa legjobban fizetett postaszemélyzetének.

A svéd posta nem ismeri személyzetének iskolavégzettség szerint igazodó ama nagyskálájú kari tagozódását, mint azt a magyar postánál látjuk. A svéd posta alkalmazottai postai alkalmazásuk előtt megszerzett iskolai végzettségük szerint 2 főcsoportba sorozhatók: az altisztek és tisztviselők csoportjába.

Az első csoportba a legalább elemi iskolai végzettséggel rendelkező postai alkalmazottak tartoznak. Ezek azután, mint levélhordók, altisztek, főkalauzok, I. o. altisztek, szakaltisztek, kalauzpostakezelők (de csak 2 hivatalnál: Stockholm és Gothenburg) és végül, mint postaállomásvezetők szolgálnak a postánál.

Az elemi iskolai végzettséghez kötött alkalmazottak eme utóbbi csoportjának hivatali foglalkoztatása nem fedi teljesen a mi postamesteri alkalmazottaink munkakörét. Ezek az altiszti postaállomás vezetők oly postaállomásokat vezetnek, hol a forgalom teljes üzemű postahivatalok felállítását ugyan még nem teszi indokoltá, de a forgalom annál már mégis nagyobb, hogy a csak mellékfoglalkozásként üzött postaügynökség által panaszmentesen lebonyolítható lenne.

Az alkalmazottak tisztviselői csoportjánál a svéd posta, mint legkevesebb iskolai végzettséget a gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítványt köti ki, azzal a megszorítással azonban, hogy az anyanyelvől továbbá az angol, francia és német nyelvből, valamint a matematikából és földrajzból legalább „jó” érdemjegyet kell a pályázónak felmutatnia.

A tisztviselők mint II. osztályú, majd mint I. o. postakiadók kezdik tisztviselői pályájukat. (Ez a kiadói fokozat, a mi postatiszti állásunknak felel meg.) Ezekből II. és I. o. postaasszisztensek (nálunk főtisztek), majd ellenőrök, vagy (ha hivatalvezetők) különböző fokú postamesterek (nálunk felügyelői rang), ezekből viszont I. o. postaellenőrök (nálunk főfelügyelők) s azután főellenőrök (nálunk I. o. főfelügyelők) lesznek.

A postakiadók és asszisztensek (tehát tisztek, főtisztek) elsősorban a postahivatalok felvevő és pénztárszolgálatát látják el. Az I. o. asszisztensek már, mint felülvizsgálók esetleg (nagyobb pályaudvari hivataloknál) mint csoportvezetők, továbbá a Trellborg—Sassnitz között közlekedő tengeri hajójáratokon mint kezelők s végül a nagy és közép hivataloknál mint ellenőrző hivatalnokok látják el a szolgálatot. Az ellenőrökből (felügyelők) kerülnek ki a nagyobb postahivatalok főpénztárosai és osztályvezetői. I. o. ellenőröket (főfelügyelő) a kezelési szolgálatnál csak a 3 legnagyobb svéd hivatalnál (Stockholm, Gothenburg és Malmö) találunk mint osztályvezetőket; azok egyébként rendszeren a kerületi főpostaigazgatóságoknál közigazgatási szolgálatot teljesítenek. A főellenőrök (I. o. főfelügyelők) a 6 kerületi főigazgatóságnál, mint a kerületi vezetők helyettesei nyernek beosztást.

Az előbb nevezett 3 legnagyobb svéd postahivatalt, a mi hivatali igazgatóinknak megfelelő rangú „överpostmestare”-k (főpostamesterek) vezetik. A többi svéd postahivatalt (valamennyi kincstári személyzettel dolgozik) jelentőségükhöz képest 4 osztályba sorozott és postamesteri címet viselő hivatalfőnökök vezetik. (Ezek ellenőri, tehát a mi felügyelőinknek megfelelő rangban levő tisztviselők, de mint hivatalvezetőknek elnevezésük 1., 2., 3. vagy 4. oszt. postamester, a szerint, a milyen osztályú postahivatalt vezetnek.)

Az altiszti csoportban mint levélhordó növendéket veszik fel a kevesebb, mint érettségi végzettséget, de legalább 4 elemi osztály végzését igazolni tudó jelentkezőket. A felvétel feltételei: betöltött 15 és meg nem haladott 24 életév; jó, olvasható írás és egészséges testalkat. A felvételt orvosi vizsgálat és felvételi vizsga előzi meg. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos végzi. A felvételi vizsgánál a jelentkező köteles egyéni alkalmasságáról s általános ismeretköréről számot adni. E felvételi vizsga írásbeli és szóbeli s bizottság előtt folyik le.

Az altisztek levélhordónövendék minőségben kezdik meg postai szolgálatukat s mint ilyenek 1 évi gyakorlatra bocsáttatnak. Ebből a 3 első hónapot az ezzel megbízott tisztviselő felügyelete mellett, a postai alapfogalmakat felölelő elméleti ismeretek elsajátíthatása végett nagyobb hivataloknál avagy pályaudvari hivataloknál töltik el. A növendékév többi részében a kiképzés teljesen gyakorlati, de a növendék az e célra rendelkezésre bocsátott vezérfonálból köteles elméleti ismereteit felújítani, sőt azt lehetőségig bővíteni. Különös súlyt helyeznek e növendékeknél a megfelelő földrajzi ismeretek elsajátítására.

A gyakorlati év végén a levélhordó növendékek kerületi igazgatóságokként záróvizsgát kötelesek tenni. A vizsga írásbeli és szóbeli. Eredményes vizsga esetén a növendékek mint „levélhordójelöltek” nyernek folytatólagos alkalmazást. Levélhordók (tehát kinevezett altisztek) csakis a vizsgát tett jelöltekből nevezhetők ki. A „jelöltek” mint állandó postai alkalmazottak, a megfelelő járandóságon kívül már bizonyos jogokat is élveznek. Így joguk van ingyenes orvosi kezeléshez és csak 1 havi felmondással bocsáthatók el a szolgálatból. E jelöltek még egy évig a postai földrajzból a központból irányított levélbeli oktatásban részesülnek. (Az oktatás eme rendszeréről alábbiakban még szó lesz.)

A 19. életévüket betöltött levélhordójelöltek a rendelkezésre álló helyek arányában, ideiglenes minőségű levélhordókká neveztetnek ki. Mint ilyenek már rendes évi szabadságra is számot tarthatnak, de a szolgálat még nekik is minden különösebb indokolás nélkül 1 hónapra felmondható; — a véglegesítés és a magasabb altiszti fokozatba való kinevezés, — egész az I. o. és ennél magasabb altiszti fokozatig — vizsga letételéhez kötve nincs.

Minthogy azonban az I. o. altisztek és a szakaltisztek a hivataloknál már bizonyos megkülönböztetett munkakört látnak el, (ilyen pld. az érkezett és továbbmenő postaanyag kezelése, a közönséges levélanyag irányítása, az alacsonyabb rangú fiatalabb altisztek egy-egy csoportjánál a közvetlen felügyelet gyakorlása, illetőleg egy csoport szolgálatának vezetése, stb.) ezekbe az állásokba való kinevezés már az u. n. I. o. altisztképző tanfolyam sikeres elvégzésétől van függővé téve.

Az I. o. altisztképző tanfolyamra legalább 3 évi kitünő szolgálattal rendelkező postaaltsztek jelentkezhetnek, akik életüknek 30-ik évét még

be nem töltötték. A tanfolyamra jelentkezők felvételi vizsgát kötelesek tenni.

E felvételi vizsgánál a jelölt saját munkaköréből vett valamely postai jelenségről írásbeli jelentést köteles összeállítani, amely dolgozatnál a szak-szerűsége, könnyen olvashatósága, kifejezésmódjainak összefüggésbeli helytállóságán kívül bizonyos fokú helyesírást is megkövetelnek. A számolásnál a négy alapszámra való feltétlen jártasságot és pedig úgy az egész, mint a tizedes törtekkel egyformán megkövetelik. A felvételi vizsga írásbeli munkáit a posta tanfolyamok előadói vizsgálják felül. A tanfolyam igazgatója a jelöltek közül a felvételi vizsga eredményét is figyelembevéve, a legjobb minősítésűeket olyan számban hívja be a tanfolyamra, amely létszámot a postavezérigazgatóság esetről-esetre engedélyez.

Maga az I. o. altisztképzőtanfolyam 6 heti elméleti oktatásból és ezt követő 6 heti gyakorlati tanfolyamból áll, amelyet rendszerint pályaudvari és tengeri kikötői postahivatal székhelyén rendeznek. A 12 heti tanfolyam végén pár napos ismétlődő előadások s ezt, a postatanfolyamok épületében záróvizsgák követik. Az I. o. altisztképzőtanfolyam vizsgatárgyai: A postaüzleti szabályzat, postaföldrajz, irányítás, postai iránytan, postai nyomtatványok kitöltése és számtan. A tanfolyam résztvevői a tanfolyam tartama alatt járandóságuk teljes élvezetében megmaradnak, ezenkívül azok a résztvevők, kik idegen állomáshelyről rendeltettek be a tanfolyamra, állásuknak megfelelő napidíjat is kapnak a tanfolyam egész tartama alatt. Azok az I. o. altisztek és szakaltisztek, akik különös igyekezetet és munkaeredményt mutatnak fel, bizonyos idő múlva állomásvezetők névezhetők ki s mint ilyenek az előbb említett kisebb forgalmú postaállomásokat önálló hatáskörrel vezetik. Minden ilyen altiszt vezetés alatt álló postaállomás valamely legközelebbi teljes üzemű kincstári hivatal felügyelete alatt, mint annak kirendeltsége működik.

Az állomásvezetőknek kiszemelt I. o. és szakaltiszteket kijelölésük után külön 6 hetes tanfolyamra rendelik be, mely időből 3 hét valamely postaállomásnál gyakorlati szolgálattal, a többi 3 hét azonban a postain-tézet által fenntartott postai tanfolyamokon szakelőadások hallgatásával telik el. Ezt a 6 hetes tanfolyamot azonban 4 hónapig tartó s igen alapos önképzésnek kell megelőznie. Az ehhez szükséges segédkönyveket a tanfolyam igazgatósága bocsátja a jelöltek rendelkezésére. A postaállomás-vezetői vizsga tárgyai: postaüzleti szabályzat, díjszabás, postai iránytan és számadástétel.

Tisztviselőket, mint láttuk, a svéd posta csak érettségi végzettséggel alkalmaz. Ezek a kiadói (tisztképző) tanfolyamokon, később pedig az asz-szisztens tanfolyamokon nyerik elméleti és részben gyakorlati kiképezte-tésüket.

E tanfolyam hallgatóinak a gimnáziumi érettségi vagy reáliskolai, esetleg kereskedelmi iskolai végbizonyítvány, illetőleg a magasabb leányne-velőintézet (kb. a mi leánygimnáziumunknak megfelelő intézet) végbizo-nyítványát kell felmutatni. Ebből láthatóan a gimnáziumi képzettségű nőalkalmazottaknak a svéd posta ugyanazt az előmenetelt biztosítja, mint hasonló végzettségű férfi alkalmazottainak.

1925. óta a svéd posta a magasabb altiszt állásokat betöltő és kitűnő előmenetelű és megfelelő munkaeredményű altisztjeinek az érettségi bizo-nyítvány megszerzésének kötelezettsége nélkül is megengedi, hogy a

posta kiadói tanfolyam haligatói közé leendő felvételüket a postaintézet vezetőségénél kérhessék. Sőt amennyiben az ilyen I. o. altiszt a kiadói (tiszt-képző) tanfolyamot sikerrel elvégezte, a magasabb hivatalnoki pályára előkészítő többi tisztviselői tanfolyamok hallgatását is megengedhetőnek tartja, amennyiben az illető altisztnek tisztviselő állásokra való különös alkalmasságát előjárói igazolják és amellet egy, e célra felállított bizottság előtt leteendő vizsga keretében bizonytságot tesz arról, hogy az alább felsorolt tantárgyakban a reáliskolák tantervében felállított követelményeknek legalább is elégséges mértékben megfelel.

E kiadói (nálunk tisztképző) tanfolyamok hallgatói sorába intézeten kívülállókát legfeljebb 23, postai alkalmazottakat pedig legfeljebb 30 éves korukig vesznek fel.

Az intézeten kívülálló jelölteknek a postaszolgálat, de különösen a pénztárszolgálatra alkalmasságukat felvételi vizsga útján állapítják meg. E felvételi vizsgákat a postatanfolyamok vezetőjének és a kerületi igazgató, esetleg helyettesének jelenlétében, a kerületi postaigazgatóságok székhelyén tartják meg. A vizsga eredményéhez képest a postavezérigazgatóság állapítja meg a tisztképzőtanfolyamra behívandó jelöltek névsorát.

Maga a tiszt kiképzés a következő sorrendben történik: A kiadó (tiszt-képző) tanfolyam összesen 13 hónapig tart. A jelöltek mindenekelőtt egy hónapig terjedő elméleti előtanfolyamot hallgatnak a tisztképzőtanfolyamon, amely előzetes kiképzésnél a fő súly az alapvető postai ismeretek és postaföldrajz oktatására van fektetve. Ezt követi a hallgatóknak az ország különböző, e célra kijelölt postahivatalainál 3 havi próbaszolgálatra való beosztása. E hivataloknál az e célra különös figyelemmel kijelölt oktató tisztek vezetik a jelöltek gyakorlati kiképzését. Azok a jelöltek, akiknek előhaladásával az oktatótiszt megelégedve nincs, annak javaslatára a további kiképzésből egyszerűen kizáratnak. A gyakorlati kiképzést további 3 havi elméleti kiképzés követi a tisztképzőtanfolyam e célra berendezett tantermében. Ezen az elméleti kurzuson a postai szaktárgyakon kívül a fősúlyt az angol, francia és német nyelvek gyakorlati oktatására fektetik. Az angol nyelvet heti 2, a franciát heti 6, a német nyelvet pedig heti 5 órában adják elő. Az elméleti oktatás végén a jelöltek alapvizsgát kötelesek tenni. Az alapvizsga tárgyai: a postaföldrajz és a 3 idegen nyelv.

Az alapvizsgát sikerrel megállott jelölteket 6 havi próbaszolgálatra ismét postahivatalokhoz osztják szét, gyakorlati kiképeztetésük befejezése céljából. E 6 havi gyakorlati kiképeztetés ismét oktató tisztek felügyelete mellett történik. A jelöltek ez idő alatt kötelesek a szakvizsgára elméleti úton is készülni, amely munkájukban a tanfolyam vezetősége részéről levélbeli oktatás útján tetters támogatásban részesülnek. A 6 havi gyakorlati kiképzés befejeztével, de még a szakvizsgát megelőzően a jelöltek a tanfolyam helyiségeiben 3 heti ismétlő oktatásban részesülnek. A szakvizsga írásbeli és szóbeli s valamennyi postai szaktárgyat felöleli.

Az intézeten kívül állók sorából felvett jelöltek a 3. havi próbaszolgálatot saját költségükön, a többi 10 havi kiképzési időt már az intézettől kiutalt 5 svéd korona napidíj élvezete mellett töltik el. A tanfolyamok postai alkalmazott hallgatói (altisztek közül tanfolyamra rendelték) megtartják szabályszerű járandóságukat a tanfolyam 13 hónapja alatt is. Ha azonban kiképeztetésük tartama alatt állomáshelyükön kívül kapnak beosztást, ez időről szabályszerű útszámlát nyújthatnak be.

Az alap és szakvizsgát eredményesen letevő jelölteket, mint gyakor-nokokat nyomban alkalmazzzák. Postakiadókká (II. o. postatisztek) ez állomásokban beállott üresedésnek megfelelő mértékben a vizsgaeredmé-nyek rangsorrendjében nevezik ki őket.

A főtiszti kinevezésre (posta asszisztensi állás) csak a külön asszisz-tensi tanfolyam eredményes elvégzése után, az olyan postakiadók számí-thatnak, akik szolgálatuk alatt legalább 1 évi helyettes hivatalvezetői szol-gálatra tudnak hivatkozni s a mellett a mozgópostáknál vagy kicserélő hivataloknál, esetleg a kerületi postaigazgatóságoknál eredményes posta-szolgálatot teljesítettek. Az asszisztensi tanfolyamon a főtisztjelölteket, fő-ként a postai szabályzatok, a nemzetközi szerződések, díjszabások és a személyzeti járandóságra vonatkozó rendeletek, a postaintézet szerveze-tére, számadás tételére, nemkülönben az ország közjogi viszonyainak ala-pos ismereteire oktatják. Az idegen nyelvek közül, e tanfolyamon már csak a francia nyelvet tanítják, de azt azután gyakorlati alapossággal. Az asszisztensi tanfolyam az 1 éves hivatalvezetőhelyettesi gyakorlat leszá-mításával kb. 9 hónapig tart.

A most felsorolt rendszeres tanfolyamokon kívül a svéd postaigaz-gatás időről-időre a postaszemélyzet egyes kategóriáinak kiképzésére spe-ciális tanfolyamokat is rendez.

Igy pld. Stockholmban, Gothenburgban és Malmöben évenként kü-lön nyelvtanfolyamokat rendeznek, a kicserélő szolgálatban, nemkülönben a közigazgatási szolgálatban alkalmazott magasabb állású tisztviselők részére. Ezenkívül a tisztképzőtanfolyam vezetése mellett, az ország bár-mely hivatalától e tanfolyamra jelentkezett tisztviselők oktatása állandóan folyik az angol, francia és német nyelvből az u. n. levelező-tanfolya-mok útján. E tanfolyamok célja a nyelveknek legalább a szolgálat által követelt mértékben való elsajátítása.

Hasonlóképpen levelezés útján folyik az altisztek állandó kiképzése az irodalmi svéd nyelvből, helyesírásból, számtanból és postaföldrajzból. E levél útján folyó oktatásban résztvevő postaalkalmazottak száma év-ről-évre nő. Ez oktatási rendet Svédországnak egyetlen, a hosszirányban való kiterjedése, a népesség szórványos eloszlása és a hivatali alkalmazottaknak az önképzés iránt kifejtett erős érzéke különösen alkalmassá teszi a személyzet szakképzésének céltudatos emelésére. E levéltanfolya-mok résztvevői a részükre levélben megküldött írásbeli fel-adatokat szolgálatmentes idejükben elkészítik s azokat felülvizsgálás cél-jából, portómentes levélben beküldik a tanfolyam vezetőségéhez, melynek tanári kara a munkákat felülvizsgálja és észrevételeit szintén írásban közli a tanítvánnyal. E levélkurzusok részvételi díja annyira csekély, hogy azon a legszerényebb javadalmazású postaalkalmazott is résztvehet.

Az állandó és időszakos tanfolyamok kiegészítéseként időről-időre elő-adássorozatokát is rendez a postatanfolyam vezetősége, amelyre a sze-mélyzet egy-egy rétegét hívják meg. E sorozatos előadásoknak inkább to-vábbképző jellege van. Azok hallgatása nem kötelező ugyan, de résztvevői a magasabb tisztviselői állások, főként bizalmi állások betöltésénél előnyben részesülnek. E sorozatos előadások tárgykörük szerint legfeljebb 15 napig tartanak és résztvevői az előadás sorozat egész tar-tama alatt teljes járandóságuk élvezetében megmaradnak, sőt az idegen állomáshelyről behívottak napidíjban is részesülnek.

Hivatalos tãnkönyvek kiadása Svédországban a tisztis tanfolyamok

vezetőségének joga és kötelessége. Ugyancsak a postatanfolyamok vezetősége állítja össze a postaintézet évi jelentéseit és a külföld tájékoztatására időről-időre idegen nyelven is kiadott röpiratszerű ismertetéseket.

A svéd posta szakoktatásának most ismertetett rendszere mindössze 1909. óta alakult ki; ez évig a postaszemélyzet szakképzése kerületi igazgatóságoként történt és így egységet abban alig lehetett megőrizni.

A postai szakoktatás vezetője, a svéd posta vezérigazgatóság 7 vezető tisztviselőinek egyike, aki mint a szakoktatás legfőbb előadója közvetlenül a vezérigazgatónak referál, de egyébként az összes szakoktatási kérdésekben önállóan rendelkezik. E vezető tisztviselő személyesen választja ki a tanfolyamnak szaktanárait a posta legtehetségesebb főbb tisztviselői sorából, akikre egy-egy postai szaktantárgy előadása és gondozása van bízva. A nem postai szaktárgyak előadására egyetemi, esetleg kivételesen középiskolai tanerőket kérnek fel. A tisztképző tanfolyam e célra emelt épületben talált elhelyezést, amely épületben a szükséges kb. 120 hallgató befogadására alkalmas tantermeken kívül mint a postahivatal, sőt pályaudvari postahivatal is be van rendezve, ahol a hallgatók közvetlen gyakorlatszerzés útján frissíthetik föl elméleti és gyakorlati szakismereteiket.

A m. kir. posta felelőssége a postautalványra (postatakarékpénztári csekk-számlára) befizetett összegért.

Irta: Dr. KRAJCSIK GÉZA m. kir. postatanácsos.

Lapunk folyó évi február havában megjelent 2. számában cikket írtam, amelyben a postának a postautalványra befizetett összegért való felelőssége kérdésével foglalkoztam, figyelemmel a Postaüzleti Szabályzat ide vonatkozó rendelkezéseire. Lapunk legutóbbi számában dr. Forster Károly postatanácsosnak ugyanezt a kérdést tárgyaló cikke jelent meg, amelynek bevezető soraiban kijelenti, hogy a cikkemben kifejtett állásponttal nem ért egyet s ellenkező véleményét juttatja kifejezésre.

Nem ritkaság, sőt mondhatnók, mindennapos dolog, hogy felvetődő jogkérdések elbírálásánál a jogi vélemények egymástól eltérőek, sőt igen sokszor egymással homlokegyenest ellenkezőek, amire nézve a judikaturában is a példák sorozatát találhatjuk. Ennek magyarázata abban lelhető fel, hogy az absztrakt jogtudomány tételeinek a tényállással létrejött konkrét esetekre való alkalmazásának tág tere van, amely tág területre az indokolás különfélesége nyújt lehetőséget. Látszólag visszásnak látszik, mégis kétségbenvonhatatlan, hogy az egymással ellenkező jogi álláspontoknak is meg van a jogi alapjuk, ha indokolásuk a jogalkalmazás szempontjából nem helytelen vagy téves.

Ebből kiindulva az általam kifejtett állásponttal ellenkező véleményre nem volna megjegyezni valóm, ha a véleményt alátámasztó okfejtést, tehát az indokolást helyesnek vagy elfogadhatónak találom. Minthogy azonban nézetem szerint az indokolás, amelynek révén a jogi álláspont mint eredmény adódik, helytállónak nem tekinthető, szűkségét érzem annak, hogy a cikkben előadottakkal foglalkozzam.

Nem tartozik szorosán a kérdéshez, de miután a cikk bevezető részében a cikkíró annak elfogadása mellett, hogy a posta és az azt igénybevevő közönség közötti jogviszonyt a P. Ü. Sz. alapján kell elbírálni, a teljesség kedvéért kitér annak megállapítására, hogy az általános és különös jog viszonya itt is alkalmazást nyer, meg kell jegyezmem, hogy ezt a kiegészítést, mint amihez szó sem férhet, a legtermészetesebbnek tartom s ennek kiemelését a magam részéről azért mellőztem, mert a kérdés tárgyalásánál erre szükség nem volt. De ha már erről is szó kerül, az általános és különös jog viszonyának még teljesebb, mondjuk kimerítő megvilágítása érdekében tovább is kell menni s meg kell állapítani, hogy az sem tekinthető kizártnak, hogy adott esetben a különös jog rendelkezésével szemben az általános jogszabály nyerhet alkalmazást, ha a különös jognak alkalmazása kézenfekvő igazságtalanságra vezetne. Hogy ennek a lehetőségét példával is illusztráljam, felhozom a következő esetet. Az A. címére érkező postautalványokat a posta B-nek, A. üzleti alkalmazottjának kézbesíti, annak dacára, hogy A. postán érkező pénzküldeményeinek átvételére B-t nem hatalmazta meg. B. sikkasztást követ el, amikor kiderül, hogy B. az A-nak szóló, postán érkezett pénzküldeményeket a nélkül, hogy A. részéről szabályszerű postai meghatalmazása lett volna, átvette, illetőleg a posta neki azokat kézbesítette. A. a feladó engedménye alapján a postával szemben kártérítési igényt támaszt. A posta a kártérítési igénnyel szemben elutasító álláspontra helyezkedik a P. Ü. Sz.-ban, tehát a különleges jogban foglalt avval a rendelkezéssel szemben, hogy a címzett részére érkezett pénzküldeményeket a címzett helyett csak a szabályszerűen meghatalmazott részére lehet kézbesíteni, az ide vonatkozatható általános jogszabályok alapján arra való hivatkozással, hogy B. az általa végzett szóban levő tevékenységre nézve A. meghatalmazottjának volt tekintendő, mert A. tudomással bírt arról, hogy B. a részére postán érkezett pénzküldeményeket meghatalmazás nélkül ismételtén, mondhatni rendszeresen átvette s ez ellen sohasem tiltakozott, tehát hallgatólag tudomásul vette és jóváhagyta. A különös jog rendelkezésének merev alkalmazása kétségtelenül igazságtalanságra vezetne, mert nem vitatható, hogy a postai pénzküldemények alakilag szabálytalan kézbesítés mellett is rendeltetésükhöz eljutottak s nem szolgálná az osztó igazság elvét a postának fizetésre kötelezése azokért, amelyek elsikkadtak.

Ezek után úgy vélem a jogforrások tekintetében álláspontunk egyező, kivéve az Egyetemes Postaegyesület szerződésének és egyezményeinek a a belföldi jogviszonyokra vonatkoztatott jogforrási jellegét. Kétségbe vonom, sőt egyenesen tagadom, hogy a nemzetközi szerződések és egyezmények rendelkezései a szorosán vett belföldi viszonylatban, a posta és az azt igénybevevő közönség között a posta igénybevételével létrejött szerződésből folyó jogviszony elbírálásánál a belföldi jogszabállyal szemben erre vonatkozó külön kifejezett rendelkezés nélkül alkalmazhatók legyenek, vagy akár csak a belföldi jogszabály hiteles magyarázataként jöhetnek tekintetbe. Véleményem szerint ugyanis az Egyetemes Postaegyesület kongresszusain a különböző államok képviselői által létesített szerződések és egyezmények *kizárólag* az Egyetemes Postaegyesületben résztvevő országok közötti kölcsönös postaforgalom szabályozására vonatkoznak. Miként képzelhető el az, hogy a külföldi államoknak a nemzetközi szerződésekben és egyezményekben megnyilvánuló akarata, amely a szerződések és egyezmények természeténél fogva csak a nemzetközi viszony-

latok szabályozására irányul, egyúttal a belföldi jogviszonyok elbírálásának alapjául is szolgáljon s ezzel az egyes országoknak a belföldi jogviszonyok szabályozására irányuló szuverén jogát korlátozza? Az a körülmény, hogy az Egyetemes postaszervezés törvénybe van iktatva, amely törvénybeiktatás a nemzetközi viszonylatban való alkalmazás érvényességi kelléke, a szerződésnek a belföldi jogviszonyokra is kiterjedő hatályt és magasabb jogforrási jelleget nem ad, hanem megmarad annak, aminek készült, a nemzetközi postaforgalomra irányadó jogszabálynak.

Hogy miben található meg annak a magyarázata, hogy a nemzetközi szerződések és egyezmények a belföldi jogszabályokkal szemben magasabb jogforrási jelleggel bírnak és ennél fogva az előbbieken foglalt szabályok felette állanak a P. Ü. Sz.-nak, azt nehéz volna megnyugtató módon eldönteni. Az, hogy a nemzetközi szerződések és egyezmények hazai törvénybe cikkelyeztetnek, tisztán és kizárólag azért történik, hogy a külföldi jogviszonyok szabályozása tekintetében való érvényességükhöz szükséges előfeltétel megteremtessék. Ezekre a külföldi vonatkozású jogviszonyokra nézve a törvénybe iktatott szerződések és egyezmények kizárólagos jogforrássá válnak. Nyomatékosan hangsúlyoznom kell azonban, hogy csak a külfölddel való postaforgalomból eredő kérdések elbírálása tekintetében van jogforrási jellegük, míg a belföldi postaforgalommal kapcsolatos jogkérdések viszont *kizárólag* a belföldi jogszabályok alapján bírálendók el. Nyilvánvalóan következik ebből, hogy a nemzetközi szerződések és egyezményeket becikkelyező hazai törvény és a P. Ü. Sz. két egymástól teljesen különálló jogforrás, amelyeknek egyike a másikat nem érintheti s egyik a másiktól — szorosán vett belföldi kérdések elbírálása tekintetében hitelesen nem magyarázható.

Arra nézve, hogy a P. Ü. Sz. a nemzetközi forgalomra vonatkozóan nem tartalmazhat olyan intézkedést, amely a törvénybe iktatott nemzetközi szerződés vagy egyezmény határozományaival ellenkezik, s ez alapon az előbbi felette áll a P. Ü. Sz.-nak, csak azt kívánom megjegyezni, hogy ez a megállapítás nézetem szerint teljesen téves. A nemzetközi forgalomra nézve az érdekelt országok postaigazgatásai ugyanis, az ide vonatkozólag kötött szerződésekben és egyezményekben egyöntetűen kinyilvánított akarataikkal megállapodnak abban, hogy a felmerülő kérdések miként szabályoztatnak. Ez a megállapodás az érdekelt országokra nézve egyaránt kötelező. Vitán felül áll tehát, hogy az egyes országok a nemzetközi postaforgalmat illetőleg a belföldi postai szabályzataikba a nemzetközi megállapodással ellenkező határozományokat nem vehetnek fel s így a P. Ü. Sz. sem rendelkezhetik ellentétesen. De szigorúan véve a P. Ü. Sz. a nemzetközi forgalomból folyó jogviszonyok elbírálása tekintetében nem is jogforrás, mert e tekintetben elsősorban a nemzetközi szerződések és egyezmények az irányadók s ha a P. Ü. Sz. a nemzetközi forgalomra nézve mégis tartalmaz rendelkezéseket, ezeket csak a nemzetközi szerződésekben és egyezményekből veheti át. Ezeknek a rendelkezéseknek a P. Ü. Sz.-ba való felvétele nézetem szerint nem is feltétlenül szükséges, mert a nemzetközi forgalomra nézve jogforrásnak nem a P. Ü. Sz., hanem a nemzetközi szerződést vagy egyezményt tartalmazó törvény tekintendő. Ezek szerint úgy vélem, a P. Ü. Sz.-nak mint postai jogforrásnak alárendeltségi viszonya nem jöhet szóba, mert nyilvánvaló, hogy úgy a P. Ü. Sz., mint a nemzetközi szerződést vagy egyezményt becikkelyező törvény két egymástól teljesen elkülönítetten kezelendő, teljesen egyenrangú jogfor-

rás, amelyeknek egyike a belföldi, másika pedig a külföldi postaforgalomra nézve irányadó.

A belföldi postai jogviszonyokat tehát kizárólag a P. Ü. Sz. s e mellett mint kiegészítő jogforrás a kereskedelmi jog és a magánjog szabályozzák. Ezek mellett a jogforrások mellett az Egyetemes Postaszerződés csak abban az esetben jöhetne szóba, ha a P. Ü. Sz. valamely kérdésnek szabályozásánál kifejezetten utalna arra, hogy az Egyetemes Postaszerződés rendelkezése tekintendő irányadónak s egyuttal azt lehetőleg közölné is. A P. Ü. Sz. azonban ennek teljes mellőzésével a belföldi forgalmat teljesen önállóan szabályozza, ami mellett a nemzetközi forgalomra nézve a vonatkozó nemzetközi szerződésnek megfelelő szabályozást is tartalmazza. Ilyenformán csak merész következtetés útján juthatunk arra a megállapításra, hogy ha a P. Ü. Sz. — amely természeténél és rendeltetésénél fogva elsősorban a belföldi forgalom szabályozását rendezi, valamely kérdést illetően a külföldi forgalom szabályozására nézve kifejezetten nem rendelkezik, úgy a belföldi forgalmat szabályozó rendelkezés feltétlenül meg kell, hogy egyezzen a nemzetközi szerződés, illetőleg egyezmény vonatkozó rendelkezéseivel. Ez csak abban az esetben volna helytálló, ha — amint fentebb mondtam — a P. Ü. Sz. ez irányban kifejezetten rendelkezne. Még kevésbé tartom lehetségesnek, hogy ha a P. Ü. Sz. valamely intézkedése többféle magyarázatra adhatna alkalmat, a törvénybe iktatott nemzetközi szerződés, illetőleg egyezmény vonatkozó cikkét hiteles törvényt magyarázatként kellene elfogadnunk, mert ez annyit jelentene, hogy a P. Ü. Sz. a belföldi postaforgalom szabályozását illetően nem önálló, hanem származékos jogalkotás és minden esetleg felmerülő vitás kérdés egy olyan jogszabály alkalmazásával döntendő el, amely kizárólag a nemzetközi forgalomra irányadó.

Itt figyelemmel kell lenni arra is, hogy általában az a helyzet, hogy a belföldi postaüzleti szabályok rendszerint előbb keletkeztek és nyertek alkalmazást, mint a megfelelő nemzetközi ügyletekre vonatkozó nemzetközi szabályok. A belföldi üzletszabályok értelmezésére nézve tehát a későbbi eredetű (és ismétlem, csak a nemzetközi forgalomban érvényes) nemzetközi jogalkotás már ebből a szempontból sem lehet irányadó. Arról lehet szó, de ez megint más lapra tartozik, hogy egyenlő elbánás kívánalmánál fogva ajánlatos-e a belföldi üzleti szabályokat lehetőleg a nemzetközi szabályokkal minél inkább összhangba hozni. Ez tehát jogalkotási és nem jogalkalmazási kérdés.

A cikknek azzal a megállapításával szemben, hogy az elméleti postajog szerint a postautalványnál „kártérítésről” egyáltalában nem lehet beszélni, ezuttal is kifejezetten fenntartom azt az álláspontomat, hogy bizonyos esetekben a postautalvány feladójának a posta ellen támasztott igénye *kártérítésre* és nem a szerződés teljesítésére irányul s hogy a posta a vele szemben támasztott jogos igény kielégítéseként a feladót kártéríti.

Osztom azt a fejtegetést, hogy a postautalvány feladásával s a posta által annak elfogadásával létrejött szerződés nem fuvarozási jogügylet, hanem munkaszerződés (*locatio conductio operis*), amely szerint a posta arra vállalkozik hogy a feladó által rendelkezésre bocsátott összeget díj fizetése ellenében a megadott címzett kezéhez juttatja vagy ha ez nem foganatosítható, azt a feladó rendelkezésére bocsátja. A továbbiakban azonban nem osztom a cikkíró nézetét.

A posta a kötött szerződéssel magára vállalt kötelezettséget kifogás-

talánul akkor teljesíti, ha az összeget a címzethez juttatta vagy a feladónak visszaadta. Ebben az esetben a postát kötelező kötelmi jogviszony a teljesítéssel megszűnt. Minden egyéb esetben a szerződéses kötelmi viszony tovább él, amíg a másik fél szerződésbeli jogosítványa el nem évül, vagyis amíg a követelés perrel való érvényesítésének lehetősége meg nem szűnik. Ezen az elévülési időn belül a posta, mint kötelezett fél teljesíteni, vagy a helytelen teljesítésből folyólag a jogosított felet, a postautalványnál tehát a feladót kártalanítani tartozik.

Hogy a kártérítés a postautalványnál nem kizárt dolog s hogy a feladó felszólalása nem tekinthető mindenkor úgy, mint a szerződés teljesítésére irányuló kívánság, a következőkre utalok.

A posta a feladott postautalvány összegét nem a címzettnek, hanem másnak kézbesíti. A posta tehát szerződéses kötelezettsége alapján teljesített, de helytelenül. A feladó felszólal és felszólalásában előadja, hogy a postautalvány összegének helytelen kézbesítése folytán a címzett a postautalvány összege erejéig ellene pert indított, amelyből folyólag, különböző címeken őt súlyos károsodás érte, minélfogva kéri az őt ért kár összegének a megtérítését. A posta üzletszabályzati határozmányai alapján csak a postautalvánnyal befizetett összegért lévén felelős, az utalvány feladója által támasztott *kártérítési* igényt csak részben, vagyis a postautalványra befizetett összeg erejéig elégíti ki, míg az ezen túlmenő igényt elutasítja. Nyilvánvaló ebből az esetből, hogy a feladó nem a szerződés teljesítését, hanem a helytelen teljesítésből eredő kárának megtérítését kívánja a postától azért, mert a posta szerződésszegéséből folyólag kárt szenvedett.

Ugyanaz az eset áll fenn akkor is, ha a posta szerződéses kötelezettségének bármi oknál fogva egyáltalában nem tett eleget, vagyis a postautalványra feladott összeget a címzettnek nem kézbesítette.

Az, hogy a posta a feladó által a postautalványra befizetett összegben túlmenően támasztott *kártérítési* igényt a szerződéses kikötések értelmében teljes egészében nem honorálja, hanem csak az utalvány összege erejéig felel a feladónak, nem azt jelenti, hogy a posta a szerződést teljesíti, hanem azt, hogy a szerződésszegés okozta kárt csak abban az összegben téríti meg, amely összeg a postautalvánnyal feladatott. Ezt igazolja a P. Ü. Sz.-nek az a rendelkezése is, hogy annak az esetnek kivételével, amikor a címzett a küldeményt kárigényének fenntartásával vette át, minden más esetben a kártérítésre a feladó jogosult. A P. Ü. Sz. is ezzel a rendelkezésével kimondja, hogy minden esetben, amikor a posta a szerződés értelmében egyáltalában nem vagy helytelenül teljesített s ezzel a szerződést megszegte, nem a szerződés alapján való — esetleg újabb — teljesítésről, hanem a szerződésszegés okozta kár megtérítéséről lehet szó, amely kár erejéig csak a feladó támaszthat igényt, akivel a posta szerződéses jogviszonyba jutott.

Ha ezzel szemben megállana az az érvelés, hogy ha a posta az utalványösszeget tévesen nem az arra jogosítottak fizette ki, a postának ez a cselekménye az eredeti utalványszerződést illetően jogilag semmis, úgy a P. Ü. Sz. hivatkozott rendelkezése merőben felesleges és céltalan, mert a posta a szerződés teljesítésére lévén kötelezve, az utalványösszeget a helytelen kézbesítés megállapítása után a címzettnek kellene, hogy kézbesítse a nélkül, hogy e tekintetben a feladó kívánsága figyelembe jöhetne. Az azonban, hogy a P. Ü. Sz. ezt a rendelkezést tartalmazza, kétségbe-

vonhatlanul a mellett bizonyít, hogy a posta a helytelen kézbesítés folytán előállott szerződésszegés következményét nem abban látja, hogy a szerződés alapján ismét teljesítsen, hanem abban, hogy a feladót azért, mert kötelezettségét nem a szerződésnek megfelelően teljesítette, kártalanítsa. Mert bár nem vonható kétségbe, hogy a postautalványnál a posta arra kötelezi magát, hogy a feladó által befizetett összeget az utalványon megnevezett címzettnek kifizeti, ha pedig ez nem lehetséges, akkor az összeget a feladónak visszafizeti, de ez utóbbi subsidiarius kötelezettség csak abban az esetben jöhet szóba, ha az eredeti, vagyis az összegnek a címzett részére való kifizetésére irányuló kötelezettség teljesítése „*lehetetlen*”-né válik. Csak a lehetetlenülés esetében volna joga a postának arra, hogy az utalványozott összeget a feladónak kézbesítse vissza, semmiféle más esetben azonban ezt meg nem tehetné, mert a szerződés útján létesült kötelelem nem vagylagos természetű. Ha tehát a címzett részére való kézbesítés nem vált *lehetlenné*, a posta — téves kézbesítés esetében felszólalásra — a címzett részére való kézbesítést tartoznék teljesíteni. Hogy mégsem ezt teszi, hanem a feladó felszólalására a feladónak teljesít, ez már nem a szerződésből folyó kötelezettségnek, hanem a szerződésszegés folytán beállott kártérítési kötelezettségnek teljesítése.

Még egy körülményt kell felhoznom annak bizonyítására, hogy a postautalványszerződésnél a kártérítést számúzni nem lehet. A feladó a postautalvány feladásakor abban a feltevésben szerződik a postával, hogy a feladott pénzüsszeget a postautalvány továbbítására és kézbesítésére általában szükséges idő alatt s nem esetleg a feladástól számított hónapok múltán fogja a címzethez juttatni. Már most, ha a posta helytelenül vagy egyáltalán nem teljesít s esetleg hónapok múltán a feladó felszólal, a postának ezuttal való teljesítése a szerződéses kötelezettség teljesítésének nem tekinthető, mert a szerződésszegés fennforogván, a teljesítés csakis kártérítésre irányulhat. Itt ismét azt kell mondanom, hogy az a körülmény, hogy a posta a P. Ü. Sz. alapján csak a postautalványra feladott összeg erejéig felelős s csak ezt az összeget téríti meg, a teljesítés kártérítési jellegét nem érintheti. Szükségesnek tartom itt még megemlíteni, hogy amennyiben a feladó a postával szemben perrel lép fel, a kereseti kérelem — amint az már több esetben megtörtént — nem a szerződés teljesítésére, hanem kártérítésre irányul s az esetleges marasztaló ítélet is ennek megfelelően rendelkezik.

A fentebb előadottakból aligha juthatunk más megállapításra, mint arra, hogy a postautalványszerződéseknel az abban foglalt kötelezettség helytelen vagy épen nem teljesítéséből eredő szerződésszegés esetén, a feladó a felmerült kárának megtérítését igényelheti, minélfogva a kártérítés fennforgása nem vitatható. Amennyiben ezt a tételt elfogadottnak tekintjük, az ennek tagadásával kapcsolatban felhozott minden érvelés önmagától elesik s nem tehetünk a beálló jogi következményeket illetőleg különbséget abban, hogy a feladó igényét a postával létrejött szerződés alapján, a szerződéses kötelezettségének helytelen teljesítéséből vagy egyáltalán nem teljesítéséből fakasztja.

Ennek a kártérítési igénynek érvényesítése — amint azt cikkemben kifejtettem — a P. Ü. Sz.-nak félremagyarázhatatlan rendelkezése szerint egy évi határidőhöz van kötve. Az ezen az időn belül érvényesített igény szükség esetén az államhatalom által biztosított kényszereszközök alkalma-

zásával is érvényesíthető, viszont ennek a határidőnek az elmulasztása az utóbbi lehetőségeket megszünteti, vagyis amint mondani szokták, az igény elévül. Bármennyire is kétségtelen a jogosított fél által támasztott igény helytálló volta, az a kötelezett féllal szemben az elévülés bekövetkezése után érvényesíthetőségét elveszti s legfeljebb az jöhet szóba, hogy az adós önként teljesít.

Ezt az önként teljesítést biztosítja a P. Ü. Sz. avval a rendelkezésével, amely szerint a postautalványra befizetett összeget a feladástól számított három éven belül a *feladónak* visszafizetni rendeli abban az esetben, ha a feladott postautalvány rendelkezésre álló összege a címzettnek kifizethető nem volt s az a feladónak sem volt visszaadható. Hogy ezt az önként teljesítést a posta, a szükséges feltétel fennforgása esetén vállalja, ezt csak azért teszi, mert nem kívánja az egy évi elévülési időt gazdagságra felhasználni.

Ami a cikknek a „térti postautalványok” meghatározását, illetőleg helyesebben a P. Ü. Sz. 122. §-a 5. pontjában foglalt rendelkezésnek az „elveszett” postautalványokon keresztül való olyan kiterjesztő értelmezését illeti, hogy térti postautalványnak tekintendő az elsikkasztott utalvány is s ez alapon a posta az arra befizetett összeget 3 éven belül a feladónak visszafizeti, annyit kívánok megjegyezni, hogy egy olyan tételes jogszabálynak, amely félremagyarázhatatlanul egy, a postautalványoknak a postakezelés szempontjából kifejezetten meghatározott nemére vonatkozóan tartalmaz intézkedést, ilyen messzemenően kiterjesztő értelmezést nem lehet adni, illetőleg nem lehet térti postautalványokká deklarálni olyan postautalványokat, amelyeknek postakezelési értelemben vett térti jellege nem állhat fenn. Jogszabálynak ilyen messzemenő kiterjesztő magyarázata túlhaladja nemcsak a nyelvtani, hanem a logikai magyarázat megengedhetőségének kereteit is.

A térti postautalványok fogalmának ilyen korlátlan definiálása mellett az olyan postautalvány is térti postautalványnak volna tekintendő, amelyet szabályszerű postai kezelés mellett bevételben elszámoltak, kiadásba is helyeztek s annak összegét a címzett még sem kapta kézhez, mert azt a címzett nevének a postautalványra a kézbesítés során való ráhamisítása útján sikkasztották el.

Akárhogy is igyekezzünk a Postaüzleti Szabályzatnak a postaküldeményekre vonatkozó kártérítési rendelkezésének különböző szempontokból való beállítása és magyarázása útján azt az eredményt kihozni, hogy a posta a postautalványra befizetett összegeért, a téves kézbesítés esetét kivéve, 3 évig felelős, a Postaüzleti Szabályzatnak jelenlegi rendelkezéseiben erre véleményem szerint elfogadható jogi alapot nem találunk. Mert önmagában véve az a körülmény, hogy a P. Ü. Sz. 137. §-ának 3. pontja a postautalványokért való felelősség tekintetében két különálló rendelkezésre s ezeken keresztül kétféle határidőre utal, nézetem szerint csak mondatszerkesztési hibának tekinthető. Ennek a magam részéről különösebb fontosságot nem is tulajdonítok, mert ez a mondatszerkezeti lapszus a hivatkozott rendelkezések lényegét meg nem változtathatja.

A magam részéről a P. Ü. Sz.-nak a postautalványokért való felelősség tekintetében fennálló rendelkezéseit nem tartom szükségesnek sem módosítani, sem kiegészíteni, mert ezekre a rendelkezésekre alapított jogi álláspont megvédhetőségét a bírói fórum előtt is biztosítottnak látom, bár

a 137. §. 3. pontjának mondatszerkesztési hibáját a félremagyarázhatás elkerülése végett, nem ártana kiküszöbölni.

Befejezésül még csak egy kérdést óhajtanék tisztázni. Miként lehetne elfogadható módon megokolni azt, hogy a posta a postautalványra befizetett összegért téves kézbesítés esetén 1 évig, ha pedig a kézbesítést egyáltalában nem teljesíti 3 évig felelős? A feladó ugyanis mindkét esetben, akár téves kézbesítés esete áll fenn, akár a postautalványszerződésből folyó kötelezettségnek a posta által való nem teljesítése, jogsérelem szenved. Felmerül az a kérdés, vajjon a feladót ért jogsérelem közül melyik a nagyobb, illetőleg az, amelyik révén a feladó nagyobb kárt szenvedett? Ennek vizsgálatánál arra az eredményre kell jutni, hogy a szenvedett jogsérelem mindkét esetben teljesen azonos s abban áll, hogy a feladó által a postára bízott pénzeszeg nem jutott el oda, ahova azt a feladó szánta s ennél fogva ennek az összegnek az erejéig károsodott. Ha pedig a szenvedett jogsérelem azonos, mivel lehetne megokolni, hogy az egyik esetben időbelileg kevésbé korlátozott jogorvoslási lehetőség álljon a feladó rendelkezésére, mint a másik, ugyanolyan jogsérelem okozó esetben, illetőleg a posta egyik esetben messzebbmenő védelemben részesítse, a jogaiban sértett feladót, mint a másik esetben?

Egy emlékkönyvről.

Irta: BENE ANTAL m. kir. postamérnök.

A san-franciskói távirászkok 1913. évben útnak indítottak egy emlékkönyvet, hogy abba a világ összes távirászkai egy pár üdvözlő sort, rajzot, fényképet stb. közölienek s így ne csak egy igen érdekes és ritkaság számba menő könyv jöjjön létre, hanem legyen ez a kartársi szellem ápolásának dokumentuma is.

Kezdetben az volt a terv, hogy az 1913-ban útnak indított könyv már 1915-ben visszakerüljön a kiindulási pontra, hogy egyik érdekessége legyen a Panamában 1915-ben rendezendő kiállításnak, amint ezt a nyolc nyelven írott előszó is elmagyarázta. (A görög szöveg görög betűkkel, a kínai szöveg kínai írásjelekkel íratott.)

Közbejött azonban a világháború.

A könyv vándorolt-vándorolt, bejárta Délamerikát, Ausztráliát, Japánt, Sziámot, Kínát, Indiát, körülment Afrikán és Európa déli államain, míg végre 1928-ban Svájcban és Bécsen át eljutott Budapestre. A könyv irányítására egy vászonra feszített világtérképbe berajzolt útirány adta meg a szükséges utasítást, de jellemző, hogy az irányításból Budapest kimaradt és csak az osztrák posta vezetőjének szívessége és udvariasága tette lehetővé, hogy a könyvhöz mi is hozzájutottunk. A legtöbb rajz igen banális és primitív volt, különösen a délamerikai államok szerepeltek gyengén. Mulatságos volt azonban a chilei távirászkok rajza, ahol a vezérigazgatójuk ül a Morse asztalnál, a helyettes göngyölíti a Morse-szalagot, melynek végét egy krokodilus húzza.

Szép volt az egyiptomiak könnyű, levegős aquarellje, mely egy óegyiptomi pylon kaput, háttérben az obeliszkkel és a piramisokkal, az előtérben egy tevelovassal, ábrázolt.

A m. kir. posta emléklapja a sanfranciscoi távírások emlékkönyvében.

Igen szép volt a görögök kis temperafestménye, amely a napsütéses Akropolist ábrázolta, eredeti volt a spanyoloknak pergamentre festett. iniciálás üdvözlő okirata, a Corvin codex lapkeret díszítésére emlékeztető modorban kiállítva. A portugálok harci erényeikkel tüntettek, amennyiben a három részre osztott emléklapjuk a következőket ábrázolta: baloldalon állt egy páncélos vitéz, mögötte rohamozó páncélos lovasok, alúl a büszke szám „1143”, közepén a haza nemtője a portugál zászlóval, teleg-ráfpóznák és Morse gépek között, jobboldalon pedig „1917” jelszó alatt egy lövészárk drótakadályokkal s előtte egy gázmaszkos, sisakos portugál katona. Ezután a kép után mindenki természetesen fogja találni, hogy izgatottan kutattam a könyvben San Marino köztársaság emléklapja után is, mert hátha ő is világháborús vonatkozást rajzolt — de hál' Istennek nem találtam! A meglepően banális francia rajz után igen jó benyomást keltett a bécsiek rajza (az elmaradhatatlan Szt. István torony egy Morse és egy Hughes gép között) szép finom aquarell kivitelben s azonkívül mellékeltek még egy színes rézkarcot is, mely a parlamentet ábrázolta.

A magyar királyi posta emléklapjának megrajzolásával legnagyobb örömömre felsőbbségem engem bízott meg s a feladatot úgy véltem leg-helyesebben megoldani, ha magyar vonatkozásban feltüntettem a hírszolgálatot az ősmagyar és a mai modern időkben. — Ákonc Ernő műszaki tanácsos, kedves barátomnak köszönhetem, hogy a rajzomat eredeti nagyságban bemutathatom. — A rajz elbírálásánál tekintetbe kell venni azt a körülményt, hogy az eredeti példány igen élénk színekben készült, aransávokkal több részre osztva, amely természetesen a fényképen nem érvényesülhet kellőképen. A kép baloldalán egy ősmagyar lovas staféta, jobb oldalán a földgömb, feltüntetve Budapestről és San Franciskóból kiinduló rádió gömbhullámokat, a kép tehát az egész világra szóló hírszolgáltatást ábrázolja, melyet kiegészít az alatta levő automata telefonkészülék rajza. Nagy megelégedésemre szolgált, hogy a munkám a hozzáértők tetszésével találkozott. Kiegészítésképpen mellékeljük még a budai postapalota, a József központ és a főposta Morse termeinek fényképeit.

A könyv folytatja útját Berlin, Szentpétervár, Stockholm, Krisztília, Koppenhága, Brüsszel, London, Edinburg, Dublin, Mexikó, Egyesült Államok, Kanada, Alaskán át San Franciskóba, ahová valószínűleg az év végével meg is érkezik, gyarapítva a világ távirda intézményét egy igen érdekes és nem mindennapi írott dokumentummal.

A postakiadók szakképzése.

Irta: SÁMEL JÓZSEF m. kir. postafőtiszt.

Az üzemi tisztviselők szaktanfolyamainak ujjaszervezése azt bizonyítja, hogy a szellemi színvonal emelésére irányuló törekvésekből a különben is folytonos haladásra és ujitásra hivatott magyar posta is kiveszi a maga részét

Az e téren megoldásra váró kérdések között hátra van azonban még a magyar falu postásságának, a kiadói karnak a szakoktatási kérdése is,

amelynek célszerű rendezése minden valószínűség szerint a legközelebbi jövő egyik fontos feladata lesz.

A magyar falu értelmi fokának emelésére ugyanis az illetékes tényezők különösen nagy súlyt helyeznek. Ha ezek a törekvések valóra válnak, úgy kétségtelen, hogy a bekövetkező színvonal emelkedéshez az ebben a környezetben élő postai alkalmazottakét is előbb-utóbb hozzá kell majd igazítani.

A postakiadók szakképzése a háboru előtt tudvalevően gyakorlati alapokon berendezett, rendszeres tanfolyamokon történt. Ezeken a tanfolyamokon a kiadói kar — legalább is a távíró és a távbeszélő szakból — aránylag könnyen megszerezhetette szaktudásának azt a mértékét, amelyre későbbi pályáján szüksége volt s amely egyben további önképzéséhez is kellő alapot szolgáltatott.

Sajnos ennek a jól bevált intézménynek a működését a háboru folyamán felmerült s részben még máig is tartó nehézségek miatt — úgy a szolgálat, mint a kiadói kar hátrányára — be kellett szüntetni.

Ettől az időtől kezdve *rendszeres* kiadóképzésről beszélni alig lehet.

A beszüntetés után ugyanis — egyes kivételes esetektől eltekintve — újabb postamesteri alkalmazottak képesítése csak a többéves gyakorlatot felmutató, de vizsgáikra hivatali elfoglaltságuk közben, számbavehető irányítás nélkül készülő hivatali kiegészítők vizsgára bocsátása útján történhetett. Több igazgatósági kerületben *még azt sem lehetett rendszeresen biztosítani*, hogy a vizsgára bocsátásukat kért kiegészítőket legalább a vizsganapot megelőző egy-két hét alatt *lehessen szakszerű tanfolyami oktatásban részesíteni*.

Pedig a tanfolyamokon módszeres szakoktatásnak magántanulás útján történő pótlása, az utóbbi időben minden téren bekövetkezett mélyreható változások miatt, ma már komoly nehézségekbe ütközik. A megnövekedett és az említett változások kövekeztében lényegesen megváltozott tananyag rendszerbefoglalására, megértésére és megtanulására, módszeres irányítás nélkül, igen kevés magántanuló képes. Ennek következtében a kiadói vizsgákon megkövetelt mértékét a vizsgára bocsátottak egyre nehezebben tudják elérni, aminek viszont a jelöltek sorozatos elbuktatása, illetőleg a szolgálat színvonalának csökkenése lehet a következménye.

Mindenesetre alig férhet kétség ahhoz, hogy a tanfolyamokon elérhető biztonságot és szaktudást a kívánt mértékben magántanulás útján megszerezni csak az átlagon jóval felülálló képességű jelöltnak sikerülhet. Elég e tekintetben a tisztképző tanfolyam példájára hivatkozni, amely a magánúton készülő tisztviselők vizsgára bocsátását bizonyára szintén hasonló tapasztalatok alapján szüntette be.

Egyébként a magántanulás után sikeresen vizsgázott kiadók szaktudása sem bírja ki az összehasonlítást a tanfolyamot végzettekkel. A tapasztalat bizonyítja, hogy a magántanulók rendszerint csak a vizsgára készülnek és csak azon tudnak. Tudásuk ennek megfelelően nem alapos és legtalálébban az órájára a tízperces szünetben készülő felületes diákéhoz hasonlítható, aki az órán talán jó eredménnyel meg is felel, de a gyors és nem alapos tanulás visszahatásaképen a tanultakat a következő óráig el is felejtí. Ugyanígy kiadóink szaktudása is a vizsgák után csakhamar ingadozóvá válik, ami már a gyakorlati postás életében is érezteti káros hatását.

Igen sok példát lehetne ennek bizonyítására felsorolni, de az elmélet és gyakorlat szoros összefüggésénél fogva talán legtalálhatóbb lesz azoknak a tapasztalatoknak a felemlítése, amelyeket a vonalfelügyelet és a nagyobb távíró- és távbeszélő gócpontok vezetői szereznek nagyobb szabású üzemzavarok elhárítása és általában a távíró- és távbeszélő forgalom lebonyolítása közben. Hirtelen keletkezett nagyszámú üzemzavar idején rendszerint gyors vonalvizsgálatra lenne szükség, a kapott rendelkezéseket azonban a vidéki kisebb hivatalok gépkezelőinek jelentékeny része nem tudja végrehajtani vagy ami még ennél is rosszabb, helytelenül foganatosítja. A saját hivatalaikban fellépő üzemzavarok felismerésére és gyors elhárítására pedig ezek a gépkezelők csak a legkritkább esetben képesek. E hiányosságok tudatában intézkedéseik megtételénél a felügyelőhivatalok ma már számításba is kénytelenek venni azt a tényt, hogy az üzemzavarok gyors elhárítását a kisebb hivatalok egy részének gyakorlatlansága és hiányos szaktudása inkább akadályozza, mint elősegíti.

De a távirat adás-vétel és a távbeszélőforgalom gyors és szabályszerű lebonyolítása terén sem lehet magánúton megszerzni azt a biztonságot, gyorsaságot és főleg szabályszerűséget, ami a tanfolyami oktatás eredményeit annyira jellemezte. Magántanulás közben a vizsgára készülők, sok szabálytalanságot és házi szokást sajátítanak el, amelyekről később már alig lehet leszoktatni őket. Az elméleti tudás és a szabályszerű gépkezelés gyakorlottságának említett hiányosságai, valamint a hivatalonként változó háziszokások válnak azután a távíró- és távbeszélőforgalom gyors és szabályszerű lebonyolításának igazi kerékkötőivé.

A rendszeres szakoktatás hiánya azonban még abban a tekintetben is mindinkább érezhetővé válik, hogy a távíró és távbeszélőszolgálatban alkalmazott újabb rendszerű készülékeket, a rádiót, nemkülönben a kezelési és számadástételi újításokat a régi szakkönyvek már nem tartalmazhatják, újak pedig még nem állnak a jelöltek rendelkezésére. Ezek az újítások és változások pedig — amelyek bizonyos mértékig még a régebbi és magasabb előképzettségű tisztviselők szaktudását is bizonytalanná tehetik — a rendszerint alacsonyabb előképzettséggel rendelkező postamesteri személyzettel, eredményesen, csak módszeres oktatás mellett, tanfolyamokon sajátíthatók el.

A tanfolyamok felállítása ellen fel szokták hozni azt az ellenvetést, hogy kiadói tanfolyamokra most nincs szükség, mert enélkül is sok az állásnélküli kiadó. Ez az ellenvetés az első hallásra valóban igaznak látszik. Szembeállíthatjuk azonban vele azt a tényt, hogy kiadói vizsgák mégis állandóan vannak, mert a kiadói kar bizonyos mérvű utánpótlása és felfrissítése teljesen ma sem szünetelhet. Ha a vizsgára bocsátottak száma tényleg nem is éri el a békebeli méreteket, bizonyos, hogy számuk ma sem jelentéktelen s ezeknek a rendszeres kiképzését a szolgálat érdeke kívánja meg.

A postakiadói tanfolyamok újbóli felállítása tehát mindenféle szempontból kívánatos volna.

A posta életében az utóbbi években mélyreható változások következtek be. A változott viszonyok pedig új és fokozott követelményeket támasztanak a postamesteri alkalmazottakkal szemben is.

Ezért a kiadói tanfolyamok felállítását sem lehet ma már gyökeres újjászervezés nélkül elképzelni.

A fokozott követelmények kielégítése szempontjából például az újjá-

szervezés elsősorban alkalmul szolgálhatna a postamesteri személyzet általános és szakirányú színvonalának a lehetőségekhez mért emelésére is. A postamesteri személyzet helyzetét már most sem lehet a háború előtti viszonyokhoz szokott szemmértékkel mérni, mert a közelmúlt eseményei még a legkisebb helyen lakó egyszerű emberek látókörét is kiszélesítették, a kritikai készséget és az igényeket emelték. De a postamesteri személyzet egy része nemcsak eldugott kis falvakban, hanem fejlődő nagyközségekben, sőt városokban is teljesít eléggé sokoldalú hivatást.

Az állandóan fokozódó igények kielégítésének céljait szolgálná tehát, ha a postaszemélyzet többi tagozatánál már sikeresen alkalmazott *válogatási rendszert* a postamesteri személyzetre is ki lehetne terjeszteni. Azoktól, akik e sokoldalú hivatás betöltésére s a fokozódó igények kielégítésére vállalkoznak, erre való készségüknek előzetes bizonyítását — megfelelő fokú értelmiségi vizsga kötelezővé tétele útján — kétségkívül meg lehetne követelni.

Ugyanebből a szempontból, de egyuttal a szaktudás színvonalának lehető fejlesztése szempontjából is, a kiadói tanfolyamok tantervét a postai szakoktatás bekapcsolásával egészen új alapokra lehetne fektetni és ezzel kapcsolatban az egyes tantárgyak anyagát az eddiginél némileg szélesebb keretekre lehetne szabni.

A régi tanfolyamok idejében a kiadóképzésre nézve az általános felfogás ugyanis az volt, hogy a legkisebb postahivatalok mindennapi szükségleteit meghaladó ismeretek a postakiadóktól nem követelhetők meg, mert ezekre, mint nagyrészt az elmélet körébe tartozó ismeretekre, a vidéki kiadóknak szükségük nincs. Ez a felfogás a háborúelőtti viszonyok között talán megfelelt a helyzetnek, a jövőre nézve azonban már aligha lesz fenntartható.

Nem vitatom azt, hogy az elméletnek nevezett ismeretek valóban az elmélet körébe tartoznak-e vagy sem. Kétségtelen azonban, hogy a gyakorlati tudás biztonságához bizonyos mérvű elméleti alap elengedhetetlenül szükséges. A technika rohamos haladása és széleskörű elterjedése pedig újabban még a legegyszerűbb embereket is az elméleti kérdések iránti érdeklődésre készíti. Látjuk, hogy pld. a rádió mily széles rétegek érdeklődését képes felkelteni, éppen az ezzel hivatásszerűen is foglalkozó postásság e széles rétegének ne volna szüksége az ilyen természetű ismeretek megszerzésére?

A vidéki hivataloknál sok tekintetben érezhető bizonytalanság és önállótlanosság eredő oka minden valószínűség szerint éppen az, hogy kiadóink a dolgok összefüggését és mélyebb okait is megvilágító u. n. elméleteket csak igen kis mértékben ismerhették meg. Gép- és kapcsolástani tudásuk felső színvonala pld. kizárólag egy legkezdetlegesebb táviró- és távbeszélő berendezés hézagos ismeretében merült ki, holott ez a tantárgy elméletinek tulajdonképpen nem is nevezhető. Ennek következtében kiadóink nagyrésze az ilyen kezdetleges berendezések készülékeit még csak megismeri valahogy, de nagyobb hivatalhoz kerülve, ennek kissé bonyolultabb vagy az ő ismereteitől némileg elütő készülékei előtt már teljesen tanácstalanul áll.

Az egyes tantárgyak átdolgozása ennél fogva nemcsak abban a tekintetben volna szükséges, hogy az időközben beállott változásokkal azok egyszerűen kiegészítettessenek, hanem olyan értelemben is, hogy a kiadók fogalom- és ismeretkörének a régi viszonyokhoz szabott mértéke az új

követelményeknek megfelelően magasabbra is emeltessék. Az előzetes válogatáson áteső új nemzedék bizonyára megfelel a fokozott igényeknek is. Hiszen maga is új viszonyok között nőtt fel és szerzte meg előtanulmányait.

Az említett szempontokat szemelőtt tartva a rádió továbbá a táviró és távbeszélő-tananyag új megállapítását a következőképpen képzelném el.

Mindenekelőtt új tantárgyként volna felveendő a posta üzemének legújabb ága: a rádió, az elkerülhetetlenül legszükségesebb mértékben és pedig:

A szórakoztató rádió géptanának általános érvényű és természetesen igen egyszerű vázlata s ezzel összefüggésben a rádió távíratozás berendezéseinek rövid ismertetése (csak fogalomalkotás céljából), továbbá a rádió előfizetők elfogadásával, nyilvántartásával és a díjak elszámolásával járó teendők részletes ismerete. Ez utóbbiakat ugyan egyes vizsgabizottságok bizonyára már most is megkövetelik, de az anyag rendszerbefoglalva és a vizsgákra kötelezően előírva nem lévén, a rádióismeretek meglehetősen hézagosak.

A szórakoztató rádió bevezetése ma már a legkisebb lakott helyen is lehetővé van téve, a vidék postássága azonban e téren bizonyára a legelemibb ismeretekkel is alig rendelkezik. Pedig felfogásom szerint minden postásnak a rádió helyi ügynökének kellene lennie. A rádió terjedése a postának elsőrendű üzleti érdeke nemcsak az előfizetési díjakban való részesedése miatt, hanem azért is, mert a kultúra terjedése az igényeket és szükségleteket, végeredményben tehát a forgalmat növeli.

De a rádióismeretek oktatásának kötelezővé tétele szolgálati szempontból is elodázhatatlan. A rádióra vonatkozó rendeletek és kezelési utasítások ugyanis rádióalkatrészeket, kapcsolási rendszereket említenek fel, adott esetben a készülék lepecsételését stb. postai alkalmazottak közbejöttével rendelik el, ezeknek a fogalmaknak a megértése, valamint a rendelkezések szabályszerű foganatosítása azonban megfelelő rendszeres előismeretek nélkül igen sok nehézségbe ütközik.

A géptani ismeretek kibővítése és a rádió-ismeretek oktatásának kötelezővé tétele természetesen maga után vonná a delejes és villamos erőkre vonatkozó elméleti előismeretek némi kiszélesítését is. Az e tekintetben megkívánható tananyag — véleményem szerint — a kiadói tanfolyamokon is megközelíthetné azt a mértéket, amely a kincstári üzemi tisztviselők szaktanfolyamain van előírva.

A táviró- és távbeszélő gép- és kapcsolástanból a kezdetleges berendezések ismeretét az eddiginél is részletesebben és főleg sokkal céltudatosabb módon kellene a hallgatóktól megkövetelni. A gépek és készülékek célját, alkatrészeik működését, a kapcsolat különböző módjait és különösen az előforduló hibákat és üzemzavarokat a hallgatóknak olyan módon kell megismerniök, hogy mindennek az indító okával is tisztában legyenek. Enélkül azt a tulajdonképpeni célt, hogy előforduló üzemzavarok esetén a hiba helyét és természetét minden egyes gépkezelő azonnal és önállóan megtalálhassa s annak elhárítására a szükséges intézkedéseket saját kezdeményezéséből megtehesse, sohasem lehet elérni. Pedig a postamesteri alkalmazottaknál ez a készség igen fontos volna, mert nekik nem áll mindig műszerész vagy vonalfelvigyázó rendelkezésükre, mint kincstári kartársaiknak. De a kezdetleges berendezések schéma-szerű ismeretén kívül — a már említett okból — a kiadókkal a postamesteri hivatalok

működési körén belül eső mindenfajta berendezést meg kellene ismertetni.

A táviró és távbeszélő *kezelés és üzleti szabályzatok* tantárgyaira nézve a nemrég megjelent, új üzleti szabályzatok, valamint a rövidesen megjelenő kezelési és számadástételi utasítások annyira tisztázták, illetőleg tisztázni fogják a helyzetet, hogy ezeknek a tantárgyaknak az új követelményekhez simuló átdolgozása ma már megkönnyített feladatnak tekinthető, így ezekkel részletesebben foglalkozni nem szükséges. Megemlítem mégis, hogy az új Nemzetközi-Táviró-Egyezmény a szabályszerű távirat adás-vétel terén változásokat hozott. Ezeknek előírás szerinti és egyöntetű használata a köztudatba és használatba még nem ment át s rendszeres tanfolyami oktatás nélkül erre nincs is kilátás.

Az u. n. táviró és távbeszélő *földrajz* tantárgya szintén átdolgozást, illetőleg új megállapítást igényelne, már csak azért is, mert az ebből a tárgyból megkívánható tananyag és annak mértéke körül egyes helyeken némi bizonytalanság áll fenn.

Ezen a téren a belföldi táviró és távbeszélő hálózatok vonalrendjének és az irányítási példáknek az eddiginél pontosabb és részletesebb ismeretén kívül saját külföldi táviró és távbeszélő összeköttetéseink ismeretét követelhetnők meg. Sajnos a külföld újabban annyira közel került hozzánk, hogy a vele felvett forgalom módjai és eszközei a legkisebb helyen lakó embereket is fokozott mértékben érdekelhetik. Sőt a nyugati országokat hozzánk szintén közelebb hozó új kábel forgalmi lehetőségei iránt is mindenütt akadáhatnak érdeklődők, a postamesteri személyzet körében azonban igen kevesen lehetnek olyanok, akik ezekről a dolgokról maguknak tiszta képet alkottak.

Meg lehet a kiadóktól továbbá ezen a téren azt is kívánni, hogy táviró-díj szabásunknak a szomszédos forgalomra, egyéb külföldre, európai- és európankízüli díjrendszerre vonatkozó megkülönböztetéseiért értelmét az eddiginél szabatosabban ismerjék. Helyes fogalmakkal kellene rendelkezniük a via különböző megjelöléseinek, így a „via I. és II., via Rádió France,-via Transrádió” és hasonló utirányjelzéseknek a célját és értelmét illetőleg. Egyszerű szavakkal és eszközökkel bizonyára azt is meg lehet velük értetni, hogy egy tengeri távirat vagy egy rádiólevél milyen úton és módon jut el rendeltetési helyére stb. stb.

Kétségtelen, hogy a felsorolt anyagnak a hallgatók előképzettségéhez mért, lehetően kimerítő és mégis bizonyos határok közé szorított megállapítása és rendszerbefoglalása nem könnyű feladat, de az egész kérdés célszerű megoldásának ez a leglényegesebb része és az újjászervezés alapja.

A tananyag új rendszerű és szabatos megállapítása talán elősegítené azt is, hogy az üzemi tisztviselők, illetőleg postakiadók fogalmköréhez mért és a táviró, távbeszélő és rádió minden kérdését legújabb helyzetben feltüntető *általános szakkönyv* is megjelenhessék. A tananyag pontos ismerete mindenesetre legalább azokat a kereteket szabná meg, amelyhez egy ilyen irányú szakkönyv tartalmának és színvonalának igazodnia kell. Egyébként egy ilyen szakkönyv tartalmára nézve is áll az a már érintett elv, hogy a postamesteri személyzettől csaknem ugyanolyan terjedelmű anyag volna megkívánható, mint a postaszemélyzet más rétegeitől. A lényeges különbség csak a megértetés, illetőleg az oktatás módjaiban és eszközeiben keresendő és található meg. Szerény nézetem szerint alig van

intézetünknek a kiadók fogalomköre alá vonható olyan technikai berendezése, amelynek lényegét és rendeltetését, célszerűen berendezett tanfolyamokon, egyszerű és világos eszközök útján, a hallgatókkal megértetni ne lehetne.

Az új tanfolyamok *berendezésének a kérdése* komolyabb gondot alig okozhat, mert az akkori viszonyokhoz mérten már a régi táviró és távbeszélő tanfolyamok berendezése is célszerű volt és a gyakorlati és szemléltető oktatás kívánalmainak teljesen megfelelt. A hallgatók a régi tanfolyamokon is olyan gépeken gyakorolhattak, amelyeken későbbi szolgálatuk közben is dolgoztak. A szemléltető oktatás céljaira ezek a tanfolyamok is minden szükséges eszközzel fel voltak szerelve. A valóban célszerű és gyakorlati oktatásnak ma is ez az egyedüli célravezető módja s az új tanfolyamokon a változás mindössze annyiból állna, hogy a berendezés céljaira kizárólag a legújabb szabványú gépek volnának felhasználandók. A hangutánzó, szemléltető, helyszini és egyéb modern oktatási módszerek elterjedésének mai korában egyébként a szemléltető oktatás feltétlen szükségességét bizonyára nem szükséges behatóbban részletezni.

Lényegesen fontosabb kérdés ennél az újjászervezendő kiadói tanfolyamok *oktatóinak* megfelelő kiválogatási módja.

A kiadói tanfolyamokon aránylag csekély előképzettségű hallgatókkal kell célravezető és egyszerű eszközökkel eredményt elérni. Az oktatóknak ennél fogva nemcsak kiváló elméleti és gyakorlati tudással, hanem bizonyos fokú pedagógiai érzékkel is rendelkezniök kellene. Ezért talán nem tűnik fel túlzottnak az a kívánság, hogy az új kiadói tanfolyamok oktatói — természetesen a helyzethez mért egyszerűbb keretek között — a tisztképző tanfolyamra megállapított rendszerhez hasonló módon lennének kiválogathatók. Sokkal több függ az oktatók működésétől, semhogy rátermettségüknek megfelelő módon történő bizonyítására szükség ne volna.

Amennyiben a postakiadói tanfolyamok így a kérdés minden részletét gyökeresen megoldó módon szervezhetnének újjá úgy, hogy azok hallgatóinak az alapos készülésre minden lehető mód és eszköz meg lenne adva, a kiadói vizsgákon a lehető legszigorúbb mérték alkalmazása is minden tekintetben indokolt lehetne.

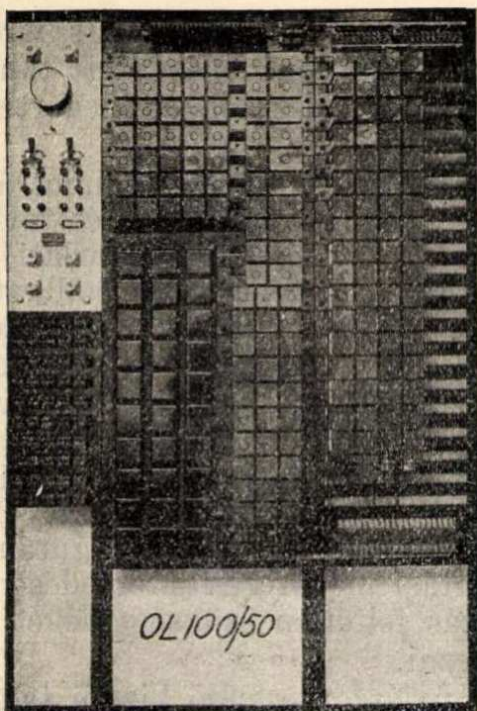
A postakiadói vizsgáknak ez a nagymérvű megszigorítása volna végső eredményben a postamesteri személyzet szellemi színvonal emelkedésének a leghathatósabb előmozdítója és egyben legfőbb biztosítója.

K Ö R T I N G B. és E. **R É S Z V É N Y T Á R S A S Á G G É P G Y Á R** **Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 11. sz.**

Létesítette a Magy. Kir. Posta Egressy-uti központi járműtelepének fűtésberendezését, többek között kb. 100 drb. saját konstrukcióju és gyártmányu calorifer légfűtőkészülék alkalmazásával.

5 0 É V E S T A P A S Z T A L A T !

Porszívó- és szárítóberendezések különféle célokra. PENTA csónakmotorok. Fűtési-, vízvezetéki- és csatornázási berendezések bármily terjedelemben.

50 vonalas, 100-ig bővíthető automatikus kapcsoló.

„ERICSSON“

MAGYAR VILLAMOSSÁGI R.-T.
BUDAPEST FEHÉRVÁRI-UT

TELEFON: T. 228—09; **70.** T. 289—64; J. 340—98.

**Gyártmányaink
 mindinkább közismertté
 váló sajátságai:**

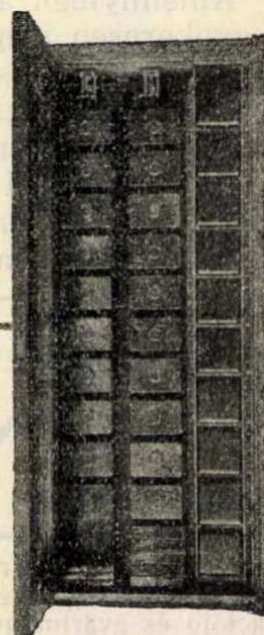
1. Megbízható működés.
2. Minimális karbantartási költség.
3. Tetszetős külső és gondos belső kidolgozás.
4. Versenyképes árak.

Az 1928. év újdonságai:

AUTOMATIKUS HÁZI TELEFONBERENDEZÉSEK 12-1000 VONALIG.

**ÁLLAMI CSATLAKOZÁS 4 FŐVONALIG
 BILLENTŐGOMBOS KÉSZÜLÉKEKKEL.**

ALKÖZPONTOK 100 VAGY 1000 VONALIG BŐVÍTHETŐ RENDSZER SZERINT. HÁZI ÉS KIMENŐ ÁLLAMI KAPCSOLÁSOK KEZELŐ NÉLKÜL. BEJÖVŐ HIVÁSOK FOGADÁSÁRA ÉS TOVÁBBITÁSÁRA MANUÁLIS VAGY FÉLAUTOMATIKUS KÖZVETITŐ BERENDEZÉS. / TELJESEN AUTOMATIKUS VIDÉKI KÖZPONTOK ÉS HÁLÓZATOK, INTERURBÁN FORGALOMBAN IS KEZELŐ NÉLKÜL; BÁRMELY VONALSZÁMRA.

24 vonalas kapcsoló

KÜLFÖLDI SZEMLE

Tájékoztató közöljük, hogy azokat a külföldi szaklapokat, melyekből híreket veszünk át, az egyes hírek végén a következő rövidítésekkel jelöljük: Deutsche Verkehrs-Zeitung = D. V. Z., az ennek állandó mellékletét képező Wirtschaftsbericht = Wb., Die Verkehrsnachrichten für Post und Telegraphie = Vn. P. T., Archiv für Post und Telegraphie = A. P. T., Verkehrs- und Betriebswissenschaft in Post und Telegraphie = Vb. P. T., Blätter für Post und Telegraphie = Bl. P. T., L' Union Postale = U. P., Funk = F., Journal Telegraphique = J. T., Europäischer Fernsprehdienst = E. F.

A Német Luft-Hansa, Németország legnagyobb légiforgalmi vállalata, amely Németország légipostaforgalmát is nagyobb-részt ellátja, 1926-ban 25 millió birodalmi márka alaptőkével alapított. Maga a Német birodalom a részvényeknek közel 27 százalékát, az állami hatóságok annak mintegy 10 százalékát, a különböző német államok 48 százalékát, a német városok 7 százalékát és magánosok csupán a részvények 7 százalékát tartják kezükben. Ebből kivehetően, ha nem is lehet kimondottan állami intézménynek nevezni, de irányításában a közhatósági szerveknek befolyása biztosítva van.

A Deutsche Luft-Hansa üzemi költségeinek az utasforgalom által nem fedezett részét 70 százalékig az állam és 30 százalék erejéig az egyes német államok és városok pótolják. Az állami segítség nemcsak készpénzszubvencióból, hanem annak egy nagy-része üzemi anyagoknak természetben a társaság rendelkezésére bocsátásából áll. Éppen az állami érdekeltségekre tekintettel a Luft-Hansa üzemmenete állandó állami ellenőrzés alatt áll. (Wb. 3. száma.) (k. j.)

A postai közszállítások rendjét a német postaminiszter február 4-én kibocsátott részletes rendeletével újból szabályozta. Tekintetbe véve a német posta óriási anyagszükségletét és e szükségleteknek sokféleségét, azok fedezetének módozatait tárgyaló eme legújabb miniszteri rendelet igen nagyfontosságú lépés Németország közgazdasági életében is. Ez kitűnik abból a körülményből is, hogy a postaminiszter rendeletével a szaklapokon kívül a tekintélyesebb napilapok is hasábkon keresztül foglalkoznak. (D. V. Z. 1928. 6. száma.) (k. j.)

Új szolgálati egyenruhát kaptak a német postaalkalmazottak. Az új egyenruhaszabályzat érvénye most már az egész Német birodalomra kiterjed, beleértve Bajorországot és Württembergét is, mely két állam postaszemélyzete eddig, — postai különállásának megfelelően, — az ország többi vidékétől eltérő egyenruhát hordott.

Az új szolgálati egyenruhát a közönséggel érintkező és felügyeleti, illetőleg ellenőrző munkakört betöltő valamennyi férfi tiszt-

viselő és altiszt — szolgálatban köteles viselni.

Irodai szolgálatot teljesítő férfitisztviselők, — beleértve a hivatalvezetőket is, — egyenruha viselésére nincsenek ugyan kötelezve, de joguk van a megfelelő rangjelzésű irodai bluz viselésére.

Pályaudvarokon a közvetítőszolgálat ellenőrzésénél, nagy személyzettel dolgozó hivatalok ellenőrző tisztviselői gyakorlati okokból kötelesek a szolgálatban egyenruhát hordani.

Altisztek és az alacsonyabb rangú tisztviselők, kik kötelezve vannak egyenruha viselésére, szolgálati uton kapják a szükséges egyenruházati darabokat.

A nadrág és köpeny fekete, a bluz és sapka sötétkék színű. A bluz jövőben vagy csukottan lehajtott gallérral, vagy nyitva, a polgári kabátoknak megfelelő szabású fekvő gallérral készíthető. A sapkát díszítő szalag narancsszínnel szegélyezett sötétkék bársonyból készült. E sapkaszalag közepén kerek aranyalapon a birodalmi címer (pirosnyelvű fekete birodalmi sas) foglal helyet, amelyet ezüst tölgykoszorú övez. A birodalmi címer felett elhelyezett sapkarózsa az egyes államok színeiben készül. A felsőkabátról a vállszalag elmarad, ellenben úgy a bluzon, mint a kabátgalléron a sapkaszalagnak megfelelő sötétkék bársonyalapon foglal helyet a rangjelzés és a birodalmi sas a már megszokott postajelvény kíséretében.

Közigazgatási tisztviselők egyenruhát nem hordanak jövőre sem. Női tisztviselőknek marad az eddigi szolgálati öltözet: sima szatinból készült u. n. szolgálati köpeny (kötő).

Az új egyenruha szabályzat nyolc évig vajúdott. Jelen alakjában azonban a német postaalkalmazottak valamennyi érdekképviselőjét kielégíti. (D. V. Z. 1928. 8. száma.) (k. j.)

A közönség földrajzi nevelését célozza a német postának Nürnberg pályaudvaron felállított és 12 szekrényből álló csoportos levélgyűjtőszekrénye. Az egyes szekrények bedobonyításai felett elhelyezett felírás fel-tünteti, hogy az illető szekrény milyen fő-és az abból kiágazó milyen mellékirányokba

szóló levelezés befogadására szolgál. E felírások alatt hely van hagyva az illető szekrény kiürítését jelző, cserélhető óra- és permutató táblácska beillesztésére.

E csoportos levélgyűjtő szekrényekből a nürnbergi pályaudvari postahivatal csak esetről-esetre, a különböző irányba induló postavonatoknak megfelelő szekrénykét üríteti ki, a rajta feltüntetett időben. A többi gyűjtőszekrényt csak a nekik megfelelő postavonaton indulása előtt ürítik ki.

Ez a kísérlet próba a közönség postai tudásának és földrajzi ismereteinek célirányos fejlesztése terén is. Mindenesetre kíváncsian várjuk, vajjon e merész kísérlet gyakorlatilag beválik-e. (D. V. Z. 1928. 6. száma.) (k. j.)

A német elemi iskolákban már hosszabb idő óta rendszeresen foglalkoznak a tanulóifjúság postai irányú ismereteinek fejlesztésével is, hogy úgy mondjuk, a német posta már az elemi iskolában kezdi közönségének nevelését. A német elemi iskolák eme törekvéseinek előmozdításával a közlekedési intézetek támogatásával létesült egyesület, a „Deutsche Verkehrswacht” hivatásszerűen és rendszeresen foglalkozik. Ez egyesület a hozzáforduló iskolákat díjmentesen látja el a nagyvárosok közlekedési berendezéseit ismertető mintagyűjteménnyel, amelyen a tanulók gyakorlatilag fejleszthetik idevonatkozó ismereteiket. Ebben a mintagyűjteményben a német posta a következő darabokkal van képviselve: egy távbeszélő-kapcsolószekrény a hozzátartozó távbeszélőkészülékkel, mely a tanulót megismerteti a távbeszélő, különösen pedig a Berlin utcáin oly gyakori automata távbeszélőkészülékek helyes használatával. Van ebben a gyűjteményben levélmérleg, postai díj-szabás, a legszokottabb postai nyomtatványok mintái, sőt a postai levélgyűjtőszekrényeknek kicsinyített mása is. Megtanulják a gyermekek a legszokottabb postai küldemények helyes címzésének, díjazásának és a mindennapi életben leggyakrabban előforduló postairlapok (utalvány-, távirási őrlel, megbízási lap, távirati utalvány, stb.) helyes kitöltésének módját is. Sőt a tanulókat iskolaév végével valamelyik postahivatal és távbeszélőközpont belső berendezésével is megismertetik.

Menyire időszerű volna nálunk — legalább Budapesten és az ország nagyobb városaiban — az elemi, sőt középiskolák tanulóinak ilyen irányú kiképzését megkísérelni. (D. V. Z. 1928. év 6. száma.) (k. j.)

A német posta alkalmazottainak száma 1927. év december 31-én 324.180 fő volt. E hatalmas emberanyagból kinevezett, tehát állandó alkalmazott (tisztviselő és altiszt együtt) volt 257.541, ideiglenes alkalmazott volt 66.669. Az ideiglenes alkalmazottak között a posta különböző műszaki műhelyeiben dolgozó iparosok száma 4966, távirdamunkás volt 32.003 és a betegek, szabadságon levők pótlására felvett ideiglenes alkalmazottak száma (tisztviselő és altiszt együtt) 29.670. (D. V. Z. 1928. 7. száma.) (k. j.)

Állandó takarékosági bizottság alakítását határozta el a német posta a birodalmi takarékosági főbiztos javaslatára. Ennek az ú. n. „Postsparbüro”-nak vezetésével Präsident Herzog-ot az oderamenti—frankfurti főigazgatóság vezetőjét bízták meg. A birodalmi takarékosági főbiztos ugyanis a birodalmi gyűlés által kiküldött vegyes bizottsággal legközelebb a német posta egész gazdálkodási rendszerét felülvizsgálja annak megállapítása céljából, vajjon volt-e szükség az 1927. augusztus 1-től végrehajtott tarifaemelésre, továbbá vajjon a német posta gazdasági viszonyai megengedik-e a tervbevett újabb postakölcsön felvételét. Ennek a felülvizsgálatnak előkészítése a legfontosabb feladata az újonnan alakított Postsparbüro-nak.

A birodalmi takarékosági főbiztos működése elé szorongással néz a német postáság. Most a postaminiszter közli, hogy a takarékosági főbiztos csak javaslatételre és nem rendelkezésre van felhatalmazva. Javaslati pedig csak a postaminiszter meghallgatásával emelkedhetnek érvényre; a postaminiszter igéri egyuttal, hogy a személyzet érdekeit minden intézeten kívüli erőszakos beavatkozás ellen megvédi. (D. V. Z. 1928. 7. száma.) (k. j.)

A német közigazgatási szolgálatra ujabban forgalmi tisztviselőt, — mint azt lapunk ez évi januári számában már közöltük — az előírt vizsgák megszerzése esetén sem minősítenek többé át. Ebben a rendelkezésben az érdekelt tisztviselők jogmegvonást láttak s a vonatkozó miniszteri rendelet ellen érdekképviselleteik útján orvoslást kerestek. Ez ügyben Sautter államtitkár a következőkben nyilatkozott: A német postaminiszter ameddig a viszonyok azt lehetővé tették, nem zárkozott el az egyetemi képzettséget utólag megszerzett forgalmi és egyéb tisztviselőknek a közigazgatási karba kért átminősítése elől.

Be kell azonban még az érdekelteknek is látni, hogy a német posta jelenlegi szolgálati viszonyai mellett igen nehéz, sőt talán egyenesen lehetetlen a hiányzó egyetemi ismereteket a napi szolgálat teljes értékű ellátása mellett, a kellő fokban megszerezni. A vállalkozók egyikének vagy másikának mondhatatlan fáradtságok után talán most is sikerül az egyetemi vizsgákat lerakni, de még a vizsga nem lehet bizonyítéka annak,

hogy a jelölt az egyetemi ismeretekkel abban a fokban rendelkezik, mint az a fiatalember, aki hivatásszerűen, éveken át csupán tanulmányainak élhetett. S a mellett a vállalkozó postatisztviselők előhaladott életkora és életviszonyai (családi, hivatali gondok stb.) is legtöbb esetben megnehezítik az intenzívebb elméleti tanulást.

E szempontok figyelembevétele mellett az érdekelt személyzetet a postavezetősége egyelőre csak figyelmeztetni óhajtotta a kifogásolt rendelet kiadásával arra a tényre, hogy a posta a jövőben a közigazgatási tisztviselőit elsősorban, ha egyelőre talán nem is kizárólagosan, a közigazgatási gyakorlathoz soraiból választja éppen úgy, mint a hogy az a többi állami közigazgatási pályán is történik. Meg kellett ezt tennie a német postának azért, mert feltétlen ugyanazt a nivót kell a postaközigazgatásnak is tartania, mint a többi állami közigazgatási státusnak, ez pedig csak akkor történhet meg, ha a jövő magasabb vezető tisztviselőit ugyanabból a forrásból meríti, mint a többi állami hivatalok. De az érdekelt forgalmi tisztviselőket is meg kellett kimélni a felesleges kiadásoktól és fáradtságtól s az érdekelteknek bele kell nyugodniok abba, hogy a gyakorlati tudás és kiválóság egyedül még akkor sem minősíthet jövőben magasabb postai közigazgatási szolgálathoz, ha formailag a hiányzó egyetemi bizonyítványokat, — az elméleti ismeretek alapossága nélkül — utólag, valamelyes úton meg is szerzi valaki. A német posta a jövő közigazgatási tisztviselőitől az eddiginél is jóval szigorúbb vizsga útján annak kétségtelen igazolását követeli majd meg, hogy a posta magasabb gyakorlati és elméleti ismeretek különböző csoportjait tudományos alapon átérteni s azok között fennálló kapcsolatokat nemcsak megállapítani, de kellően rendszerbe foglalni és a gyakorlati életbe átültetni is képesek legyenek. Erre pedig a jelöltek már fiatalabb korban s az életpálya kezdetétől fogva óhajtja nevelni. Az átminősítési lehetőség elzárását tehát sérelemnek nem lehet tekinteni, mert abba kari sérelmet belemagyarázni alig lehet, ha a posta a legmagasabb vezető tisztviselői állásokat betöltő tisztviselők általános és szakszempontból felfogott színvonalának emelésére törekszik. (D. V. Z. 1928. 7. száma.) (k. j.)

A német kezelőhivatalok személyzetszükségletének megállapítását — a merev munkaegység számlálás elejtésével — újabb alapokra fektették. A cél az új rendszerrel az egyes hivatalok helyszíni viszonyainak teljes mérlegelésével hivatalonként külön-külön, minden eddigi erőltetett schéma elejtésével megállapítani a tényleges személyzet szükségletet. Ennél az elv: minden em-

bert teljesen kihasználni, a munkaerők kiszákmányolása, tehát túleröltetése nélkül. Az új eljárás az írásbeliséggel s az eddigi nagy megterhelést jelentő számlálási módszerrel csaknem teljesen szakított, tisztán gyakorlati adatokon épül fel. (k. j.)

A 9-ik tudományos posta- és távirdahét előadás sorozatát Berlinben április 16-tól 21-ig terjedő időben újból megtartják. Az előadók között különös érdeklődésre tarthat számot Andersch dr. ministerialdirektornak a német postánál ez év április 1-től életbelépő újabb közigazgatási reformokról tervezett szabadelőadása. Hasonlóan érdekesnek mutatkozik Feyerabend dr. államtitkárnak amerikai útjáról, és Maass főigazgatónak a Postaüzem mechanizálásáról bejelentett előadása. A tudományos hét hallgatói az előadások keretében megtekintik a postamúzeumot, a központi távirdát, a központi autózemet, a königswusterhauseni, illetőleg naueni rádióadóállomások berendezéseit, a Berlin SW. 77. sz. csomagközvetítő hivatalt, a központi hírlaphivatalt, a berlini repülőteret és egyik kábel-, valamint a legnagyobb berlini telefonkészülékgyárat is. E tanfolyamra a 42 főigazgatósági kerületből mindössze 350 hallgatót vesznek fel Németország különböző államaiból. Külföldi hallgatók száma korlátozva nincs. (D. V. Z. 1928. 10. száma.) (k. j.)

A női alkalmazottak egészségének óvására a német posta utóbbi időben mind nagyobb gondot fordít. Észrevették ugyanis, hogy különösen a távbeszélő kezelőnők a légzőszervek megbetegedése miatt igen gyakran maradnak el a szolgálattól. Ezért a berlini főigazgatóság kerületében 1924. év óta egészségügyi, de kezelési szempontból is a távbeszélő kezelőnők részére kötelező légzési és tornagyakorlatokat rendszeresítettek. A most már közel 4 év óta tartó eme rendszeres tornázás eredményeként megállapították, hogy a női alkalmazottak egészségének óvásánál ezek a kötelező tornagyakorlatok feltűnő jó eredménnyel jártak. A tüdő és egyéb légzési szervek megbetegedési eseteinek arányszáma az utóbbi években már 50%-kal visszaesett. De ettől eltekintve orvosi megfigyelés szerint különösen jó hatást tettek e mozgási gyakorlatok a távbeszélőkezelők fáradt idegrendszerének felfrissítésénél is.

A szóbanforgó tánc- és tornagyakorlatokat a berlini testnevelési főiskola professzora, dr. Altrock orvosi és magasabb testgyakorló szempontok figyelembevételével és különös tekintettel ez alkalmazottak hivatalbeli foglalkoztatására állította össze. A L'Union Postale januári számában igen érdekes cikk keretében ismerteti a német postaigazgatás azokat a

szempontokat, amelyek a női alkalmazottak rendszeres tornagyakorlatainak összeállításánál a posta vezetőségét irányították. E szempontok a következő 10 rövid szabályban foglalhatók össze:

1. Ablakokat tartsd lehetőleg nyitva és végy mély lélekzetet.

2. Viselj könnyű cipőket és ne tűrj magadon semmi szoros ruházatot.

3. Ne vigy semmit túlzásba. Szükség esetén tanácsért fordulj az orvosodhoz avagy a tornavezetőnőhöz.

4. A testgyakorlást végezd örömmel és odaadással.

5. Örülj egészséged legcsekélyebb javulásán is.

6. Izzadás esetén őrizkedj a túl gyors lehüléstől.

7. Óvatosan fokozódó hideg lemosásokkal igyekezz tested ellenállását emelni.

8. Alvásod legyen mély és kiadós.

9. A rendszeres, de túlzásba nem vitt testgyakorlás legyen mindennapi kenyered.

10. Gondolj mindig arra, hogy mivel tartozol egészséggednek.

Ez az egészségügyi 10 parancs a német postahivatalok mindama helyiségeiben, ahol tömegesebben foglalkoztatnak női alkalmazottakat, feltűnő alakban s könnyen hozzáférhető helyen, falon függ.

A „L'Union Postale” említett száma az említett cikk keretében bemutatja az egészségügyi torna 20 legjellemzőbb figuráját is, megfelelő rövid jegyzetek kíséretében. Helyes volna, ha az itthoni postás sportkörünk női tornacsapata, amely ujoncait nagyobb részt szintén távbeszélőközpontjainkból kapja, behatóbban érdeklődnék ezek iránt az egészségügyi testgyakorlati mutatóványok iránt, hogy azután női alkalmazottaink között mi is szélesebb alapokon megvalósíthatnánk az ott ismertetett egészségügyi szempontokat. (U. P. 1928. 1. száma.) (k. j.)

Az Egyetemes Postaegyesület kiterjedése. Az Egyetemes Postaegyesülethez jelenleg 83 ország tartozik összesen 1.848,460.000 lakossal.

Légipostai forgalom Toulouse—Buenos-Aires között. Az argentinai postaigazgatás egy argentinai légiforgalmi társasággal szerződést kötött a Buenos-Aires—Toulouse közti üzembehelyezendő légiszolgálat létesítése tárgyában. A menetidő nem haladhat meg 7½napot, de ezt 4 éven belül 4 napra kell leszállítani. Hetenkint legalább egy járatról kell gondoskodni. A légiút 12.400 km. hosszú és a következő helyeket érinti: Buenos-Aires, Rio de Janeiro, Pernambuco, Insel Fernando Noronha, Cap Verde szigetek, St.-Louis (Senegal), Casablanca, Toulouse. A társaságnak az üzem ellátásához 200 repülőgépre van szüksége. (Bl. P. T.) Dr. F. K.

Repülőgép a helyi postaszolgálatban. Az amerikai postaigazgatás érdekes kísérleteket végez. A repülőgépeket fel akarja a helyi szolgálatban használni. A postaszállításnál ugyanis igen sok idő pazarlódik el az irányítóhivataloktól a repülőtérrig való szállítással, különösen a postaanyag átrakásával. Ennek elkerülése végett a postahivatalok épületeket lapos tetővel akarják ellátni, ahol az újfajta, helyből indulni tudó repülőgépek állomásait helyezik el. Felvonók szállítják fel a tetőre az anyagot, ahol a gépeket megrakják, amelyek azután a rendeltetési állomáson is a postahivatal tetőzetén szállnak le. Az időmegtakarítás igen nagy és a kísérletek jó eredménnyel kecsegtetnek. (Bl. P. T.) Dr. F. K.

A német Luft-Hansa fejlődése. 1927. év folyamán a német Luft-Hansa több mint 100.000 légi utast és több mint fél millió kg. postaanyagot szállított.

A francia légiforgalom állami támogatása. A franciák a négy nagy francia légiforgalmi társaságnak 65 millió frank évi állami támogatást adnak. Minthogy pedig a négy társaság évi egyéb bevétele csak 21 millió volt, minden az utas és személyforgalomból bevett 1 frankra 3 frank állami támogatás jutott. Mindennek dacára a társaságok még mindig hiánnyal küzdelegnek, úgy, hogy a f. évben az állami támogatást 185 millió frankra emelik. (Bl. P. T.)

Dr. F. K.

Postai közigazgatási reform Németországban. A hivatalok „racionálizálása” és „mechanizálása” után a közigazgatás reformjára fordítja a tekintetét a német posta. Eltekintve a főpostaigazgatóságok számának lapunkban már említett csökkentésétől — ami ellen az érdekelt városok és az érdekeltségek máris nagy harcot indítottak — a hatáskört akarják újból szabályozni. Az egész közigazgatás súlypontját a főpostaigazgatóságokra, azaz a kerületi igazgatóságokra helyezik, ahol a kerület vezetőjének hatáskörét jelentékenyen kibővítik és bizonyos ügyekben neki végső, tehát megfellebbezhetetlen döntési és elhatározási jogot adnak. Abból a célból, hogy a kerületi igazgatóságok ügykezelését egyszerűsítsék és javítsák, „ügyvezető igazgatóságokat” létesítenek, amelyek bizonyos ügyeket több kerületre kiterjedő hatáskörrel fognak intézni. A postahivatalok közül is egy-egy csoportot egy nagyobb hivatalnak u. n. „főpostahivatalnak” rendelnek alá. Célja ez utóbbinak, hogy a kis és közép nagyságú hivatalok főnökeit a közigazgatási munkának nagy részétől mentesítse. Az új iktatási rendszert, amely az ügyeket tárgykörök szerint csoportosítja, az összes igazgatóságoknál bevezették. (Ezt tette egyébként a

magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter is.) Ezzel kapcsolatban az iktatói, kiadói szolgálat teljesen új szabályozást nyert. Ezek az intézkedések mind egyúttal személyzetcsökkentést is fognak eredményezni. (Bl. P. T.) *Dr. F. K.*

Mit láttam, mint postás Angliában? Ezzel a címmel érdekes útleírást olvasunk egy német postáslapban. Ebből vesszük az alábbiakat. Az angol postahivatalok berendezésükben ma teljesen bankszerű jelleget mutatnak. Sőt az egyes munkahelyek között sincs elválasztó rész, úgy, hogy a tisztviselők teljesen szabadon mozognak és ott „ugranak be”, ahol arra szükség van. Így látta az útleíró, amikor ugyanaz a tisztviselő egyszer bélyeget adott el, majd csomagot vett fel. Érdekes, hogy a csomagokhoz a belföldi forgalomban nem kell szállítólevelet kiállítani és a bélyeget a csomagra ragasztják. E csomagokat azután sem a felvételnél, sem később nem jegyzékelik és a címzettnek is elismervény nélkül kézbesítik. A belföldi forgalomban 5 kg.-nál súlyosabb csomagot nem fogadnak el postai szállításra, egyébként is az angol posta csak 1882. óta foglalkozik csomagszállítással. A postacsomagok szállításáért a vasút a háborúig a csomagdíjak 55%-át kapta; jelenleg a díjak emelése folytán a részesedési arányt 40%-ra szállították le.

A tisztviselők polgári ruhában látják el a felvételi szolgálatot is. A női alkalmazottak száma igen nagy. A posta teljes személyzete ugyanis 172.000 férfiből és 52.000 nőből áll (23%). A nőket — az angol törvényeknek megfelelően — éjjel nem szabad hivatalos munkára alkalmazni, így éjjel még a távbeszélőszolgálatot is férfiak látják el.

Igen sok „suboffice”, mellékpostahivatal működik. Ezeket nyílt üzlettel bíró kereskedők, iparosok látják el. Így London legelőkelőbb helyén is lehet látni ilyen üzletekkel egyesített hivatalokat, pl. könyvkereskedésekben, fűszerüzletekben, cukrászdákban. Ezek saját — nem állami — alkalmazottjaikkal látják el a postaszolgálatot. Így pl. az útleíró látott egy ilyen üzletet, ahol a bolt baloldalán vásznat árultak, a jobb oldalán pedig 3 alkalmazott a postaszolgálatot látta el.

Levélgyűjtőszekrényeiket kulccsal kell kinyitni! A gyűjtő alkalmazott az anyagot kézzel zsákba rakja és a hátán viszi tovább. A szekrények kiürítése Londonban a következő időpontban történik: fél 9 órakor, azután 10 órától 17 óráig óránként, majd 17 $\frac{1}{2}$, 18 $\frac{1}{2}$, 19 $\frac{1}{2}$, 21 és 24 órakor. Napjában tehát 14-szer. Egyéb városokban 5—7-szer. Vasárnap Londonban és a nagyobb városokban csak 1—2-szer, a többi helyeken ellenben egyszer sem ürítik ki a szekrényeket.

Igen sok bélyegautomata van, hasonlóképpen folyton emelik a távbeszélő-automaták számát.

Végül még egyet. Ha az angol konzervatívizmus sokban ragaszkodik is a régi rendszerhez, a posta jól működik, a mit bizonyít az a hivatalos hirdetés a hivatalokban, hogy a d. u. 5 óráig feladott levelezést az Egyesült királyság legtávolabb eső postahivatala is másnap reggel az első indítással kézbesíti. (Bl. P. T.) *Dr. F. K.*

A Páris—Lille (francia-belga határ) közti távbeszélő kábelt 1927. december hó 7-én a francia kereskedelmügyi miniszter ünnepélyesen átadta a forgalomnak. Az új kábelben 380 áramkör van. A Páris—Lille közötti 15 áramkörön kívül az új kábel még a következő fontosabb viszonylatok forgalmát biztosítja: Páris—Arras, Páris—Lens, Páris—Douai, Páris—Béthune, Lens—Lille, Béthune—Lille és Arras—Lille. (E. F. Heft 7/1928.)

Távbeszélőösszeköttetés az Északamerikai Egyesült-Államok és Mexikó között. 1927. szeptember 29-én az Északamerikai Egyesült-Államok és Mexikó közötti távbeszélőforgalmat a két állam elnökei, Coolidge és Calles, ünnepélyesen megnyitották. Az új összeköttetés New-Yorkból Chicago, St. Louis, St. Antonio, Laredo, Saltillo érintésével vezet Mexico-City-be s hossza kerekén 5000 kilométer. A mexicói távbeszélőhálózatnak az utolsó két év folyamán történt kiépítése lehetővé tette, hogy Tampico, a híres petroléumkikötő is most már az új összeköttetés révén részt vehet a fontosabb északamerikai városokkal való távbeszélőforgalomban. Az új összeköttetés mexicói szakaszának a kiépítése egyrészt a mexicói terep járhatatlansága, másrészt az éghajlati viszonyok miatt, igen nagy nehézségekkel járt. Utak hiányában a vezeték a vasútvonal mentén bozótokon, kaktuszokkal benőtt pusztaságokon, hófedte hegységeken, nádasokon és tropikus őserdőkön áthaladva kellett megépíteni. Az erősen párás tropikus vidékeken kifogástalan szigetelést csak dupla üvegszigetelőharangokkal lehetett elérni. Áramerősítők Mexico-Cityben, Queretaróban, San Luis Potosiben, Vanegasban, Monterreyben és Laredóban vannak. Mivel Mexico nem rendelkezett a szükséges építő és üzemszeméllyel, a Mexican Telephone & Telegraph Co. először tanfolyamot rendezett s ott képezte ki személyzetét. (E. F. Heft 7/1928.)

Utalványtáviratok vétele kopogón. A német távirókezelési utasítás szerint utalványtáviratoknak kopogón való továbbításánál azokat „ft Anw” szavakkal kell jelezni, s a vételnél a vevő tisztviselő mellett még egy másik tisztviselőnek is jelen kell lennie, aki

az adást szintén végig hallgatja s ily módon egyrészt az utalványtávirat vételének helyességét ellenőrzi, másrészt utalványtáviratoknak esetleges becsempészését megakadályozza.

Mivel nálunk a kopogó rendszeren továbbított utalványtáviratok vételét a némettel azonos vagy ahhoz hasonló formák nem kötik, viszont a magyar posta kezelésében a múltban sajnos volt már rá eset, hogy kopogón való vétellel kapcsolatban önmagáról megfélemlített alkalmazott utalványtáviratot becsempészett s a postakincstárt ily módon megkárosította, megfontolandó volna, hogy a készülő új távirókezelési útasításba nem kellene-e a német útasításban foglaltakhoz hasonló rendelkezést felvenni?

Igaz ugyan, hogy éppen ezzel a kérdéssel kapcsolatban az egyik német szaklapban (Verkehrs und Betriebswissenschaft in Post und Telegraphie, Heft 13/1928.) arról olvasunk, hogy a vételt ellenőrző második tisztviselő előkerítése néha nehézségekbe ütközik, mert ilyen tisztviselő nem áll mindig a táviró géptermekekben rendelkezésre. Viszont ez a nehézség még sem látszik leküzdhetetlennek, mert az utalványtáviratok elég ritkák s ezt az ellenőrzést a legtöbb gépteremben szolgálatot teljesítő osztályvezető vagy ellenőr könnyen elvégezhetné.

A távirókezelési útasításunk új kiadásának szerkesztésével kapcsolatban ezzel a kérdéssel még foglalkozunk s róla esetleg még újabb véleményt mondunk.

London és Kanada közt a rádiótávbeszélőforgalom 1927. október 3-án megnyitott. Kanadai részről a forgalomban egyelőre csak Ottawa, Toronto, Montreal, Quebec és Hamilton városok vesznek részt. Az amerikai kontinensen az összeköttetést a New-York melletti Rocky Point-ben levő adóállomásig vezetékkel létesítették, melyhez Rocky Point és az angol vevőállomás (Cupar) közt a rádióösszeköttetés csatlakozik. Az Anglia és Kanada közti viszonylatban a forgalom a Rugby-ben levő angol adóállomás és az Egyesült-Államokban fekvő Hultonban levő vevőállomás közt rádió, onnan Kanadáig ismét vezetékkel bonyolódik le. Az angol oldalon az adó, illetőleg vevő állomás és London közt az áramkörök pupinizált kábelben futnak, az amerikai oldalon azonban kábel csak az adó, illetőleg vevőállomás és New-York közti szakaszon van, a többi légvezeték.

Az új összeköttetéssel áthidalt távolság kerekén 8000 mértföld (14.500 km).

Az új összeköttetés Angliának és a hatalmas brit dominiumnak, Kanadának életében új korszak kezdetét jelenti. Az új összeköttetés fontossága abban is kifejezésre jutott, hogy azon a forgalmat hivatalosan az angol miniszterelnöknek a kanadai mi-

niszterelnökkel váltott beszélgetésével nyitották meg. Baldwin angol miniszterelnök megemlékezett legutóbbi kanadai utazása alkalmából szerzett tapasztalatairól s úgy ő, mint Mackensie King, kanadai miniszterelnök hangsúlyozták az új összeköttetés nagy értékébe vetett bizalmukat. A hivatalos megnyitás alkalmából még a kanadai igazságügyminiszter és az angol táviró- és távbeszélőszolgálat igazgatója, valamint a kanadai Bell Telephone Company igazgatója és a londoni távbeszélőhivatal főnöke üdvözölték egymást. Ezután megindult a rendes forgalom.

A díjak ugyanazok, mint a London és az Egyesült-Államok hasonló távolságú helyei közti forgalomban. A beszélgetések érthetősége jó. A forgalomnak Kanada távolabbi helyeire való kiterjesztése, valamint a nagyobb angol vidéki városoknak a forgalomba való bevonása rövidesen várható. (E. F. Heft 7/1928.)

A táviróösszeköttetések nemzetközi tanácsadó bizottságát az olasz igazgatás a nemzetközi táviróunió berni irodája útján a f. évi október hó 10-re Rómába ülésre hívta össze. A bizottság első ülésezése 1926. év novemberében Berlinben volt, melyen a nemzetközi táviróforgalom aktuális műszaki és üzemi kérdéseit tárgyalták. Az öszre tervezett római ülészekon a Berlinben már tárgyalt anyagon kívül még a résztvevő igazgatások által felvetendő újabb kérdések is megvitatásra kerülnek.

Új nemzetközi távbeszélőösszeköttetések. A német távbeszélő-kábelhálózat felhasználásával legújabban a következő nemzetközi távbeszélőáramkörök helyeztetek üzembe:

	áramkör	km.
Frankfurt (Main)—Páris	1	735
Hamburg—Wien	1	1223
Berlin—Páris	4	1223
Stockholm—London	1	2464
Berlin—Bruxelles	1	951
Berlin—Antwerpen	1	1002
Hamburg—Bruxelles	1	666
Hamburg—Antwerpen	1	717
Frankfurt (Main)—Bruxelles	1	569
Wien—Bruxelles	1	1287
Hamburg—Zürich	1	967
Hamburg—Basel	1	862
Köln—Basel	1	706
Köln—Zürich	1	811
Genf—Amsterdam	1	1157

Wien és London közt egy áramkör üzembehelyezése rövidesen szintén sorra kerül. Az áramkör kapcsolása már megtörtént, a mérések pedig jó eredménnyel folynak. (E. F. Heft 7/1928.)

Milanó és Zürich közt új távbeszélőkábelt fektetnek, melynek olasz szakasza 1929-re elkészül. Az új kábel Olaszországnak Fran-

ciaországgal, Angliával, Belgiummal és Németországgal való távbeszélőforgalmát is lényegesen meg fogja javítani. (E. F. Heft 7/1928.)

A görög távbeszélő fejlődése. 1927. elején megalakult Athénben 500.000 font alaptőkével a Görög Távbeszélő Részvénytársaság, mely vállalatban a német Siemens és Halske-cég 80% erejéig érdekeltséget vállalt. Az új vállalat feladatául tűzte ki magának a görög távbeszélőnek reorganizációját, mely irányban a munkálatok teljes erővel meg is indultak. (E. F. Heft 7/1928.)

Díjleszállítás az angol-északamerikai távbeszélőforgalomban. Az angol főpostamester és az amerikai részről érdekelt American Telephone and Telegraph Co. vezetősége komoly megfontolás tárgyává tették az Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok közti rádiótávbeszélő díjának leszállítását, amely t. i. ezidő szerint egy london—newyorki beszélgetés után 15 font sterlingben van megállapítva s kolosszális magasságával a forgalom fejlődésére bénítólag hat. A díjleszállítást azonban csak a nap bizonyos óráiban folytatott beszélgetéseknél tervezik s ennek a megvalósítására is csak az ilyen irányú előzetes forgalmi tanulmányok eredményeinek megismerése után kerül a sor. (E. F. Heft 7/1928.)

Kábel- és rádiótávíró-értekezlet. A brit kormány Indiának és a dominiumoknak kormányait felkérte, hogy képviselőiket a kábel- és rádiótávíró kérdéseinek tanulmányozása céljából a f. év január 16-ára Londonba küldjék. A megnyitótűlésen az értekezlet elnöke előadta, hogy az értekezletre a kábel és a rádiótávírónak egymással való erős versenye miatt volt szükség. Erre való tekintettel az értekezleten meg kell, hogy állapítsák azokat az érdekelt kormányok által követendő eljárási módokat, melyekre az erős verseny következtében szükség van. (J. T. 2/1928.)

Az olasz-amerikai távírókábel fejlődése. Az olasz tengeralatti kábeltársaság nagy kábele, mely Rómát Malaga, Las Palmas, St. Vincent, Rio de Janeiro, Montevideo érintésével Buenos-Airessel köti össze, s melyet 1925. október 12-én helyeztek üzembe, két új ággal bővül. Az egyik ág Rómát Barcelonával, a másik Barcelonát Malagával fogja összekötni. (J. T. 2/1928.)

Palesztinával távírókábel-összeköttetés létesült. Az Eastern angol kábeltársaság földközítengeri hálózatának további fejlesztése során megépítette a Cyprus-szigeten fekvő Larnaca és a palesztinai Haifa közti szakaszon kábelét s ily módon bekapcsolta Palesztinát a világ kábelhálózatába. Ez a Palesztinával létesített közvetlen kábelössze-

köttetés nemcsak a palesztinai, hanem a szíriai, libanoni és transzjordániai távíróforgalom szempontjából is igen nagy jelentőségű. (J. T. 2/1928.)

A világ szórakoztató-rádiójának üzeme. Az egész földgömb szórakoztató-rádiójának üzemét ezidő szerint 1116 adóállomás látja el. Ebből a számból Európára 196, Észak-amerikára 813 (ebből 685 az Unióra) Dél-amerikára 52, Ázsiára 18, Ausztráliára 28, Afrikára 9 esik. A fontosabb államok a következő számokkal szerepelnek: Oroszország (állítólag) 38, Svédország 30, Németország 24, Anglia 20, Franciaország 18, Spanyolország 15, Svájc 6. Az adóállomások közül a kormányok által üzemben tartott állomások száma 77, intézmények és egyesületeké 87, kereskedelmi és ipari érdekeltségeké 69, broadcasting-társaságoké 127, magánszemélyeké 33. (J. T. 2/1928.)

A broadcasting-előfizetők száma a legújabb adatok szerint az e téren legfejlettebb országokban a következő: Anglia 2.336,520, Canada kerekén 200.000, Németország túlhaladta a 2.000,000-t, Svédország 330.000. Ez utóbbi országban 1000 lakosra 54.43 vevőállomás esik. (J. T.)

Dr. Havas Ferenc.

Rádiókísérletek a vasúti rendezőszolgálatban. A német birodalmi vasúttársaság hivatalos közlése szerint, a vasúti rendező-pályaudvari szolgálat irányítására bizonyos idő óta a rádiót is igénybe veszik. Hamm (Westf.), Halle (Saale), Erfurt és Saalfeld (Saale) vasúti pályaudvarokon e célból Lorenz-rendszerű „rendezőrádió”-val kísérleteznek, míg a Berlin—Pankow pályaudvaron hasonló kísérletek végzésére Telefunken-rendszerű készülékeket használnak.

Itt arról van szó, hogy a rendezővonat mozdonyvezetője részére, a több mint egy kilométer hosszú kocsirendezői pályán, a kocsirendezés vezetője rádiótávíró vagy rádiótávbeszélő segítségével továbbítja a közlendőket. Mindkét rendszer légvezetékekkel dolgozik, amelyek a sínek mentén vannak kifeszítve. A csekély légtávolság ami az adó légvezeték és a mozdony (mint vevőállomás) között van, nagyon csekély adóenergia használatát teszi lehetővé. A Lorenz-rendszerű rádiókészülékekkel való kísérleteknél a kocsirendezés vezetőjének billentyűzését a mozdony vevőállomása harangjelzéssel veszi fel. A Telefunken-készülékekkel végzett kísérleteknél a közleményeket rádiótelefonon mondták be, a mozdonyon pedig hangosan beszélőt használtak. (D. V. Z.)

A távbeszélő 50 éves jubileuma Németországban. Németország volt az első ország, ahol a távbeszélőt, úgy ahogy azt Bell meg-

konstruálta, a nyilvános hírszolgálat céljaira igénybevétték. Eleinte csak távirat-közvetítésre használták fel ott, ahol a csekély táviratforgalom miatt a Morse-üzem nem fizetődött ki. Az első időben tehát kizárólag távirócélokat szolgált. Elsőnek a mai Lichtenberg egyik városrészét képező Friedrichsberg bei Berlin táviróhivatalát rendezték be 1877. évi november hó 12-én távbeszélő-üzemre.

A német birodalmi posta az 50 éves évfordulóval kapcsolatban kiadott egy emlékiratot, amelyet Feyerabend államtitkár írt és amely felöleli a távbeszélő egész fejlődését 1877-től 1927-ig.

Beszélgetések lebonyolítására Németországban a távbeszélőt először 1881-ben használták és az akkor kísérletképpen felállított berlini beszélgetésközvetítő állomásnak még csak 8 előfizetője volt. A berliniek eleinte meglehetősen idegenkedtek a távbeszélőtől és csak annak gyakorlati hasznát felismerve, kezdett az előfizetők száma növekedni, míg ma Berlinben majdnem 450.000, az egész Németországban pedig kerekben 2,8 millió távbeszélőállomás van.

A tulajdonképeni távolsági forgalmat csak 1887-ben a mikrofon és a bronzhuzal használata tette lehetővé; addig bizony csak kisebb távolságokra lehetett vele beszélni.

A 230 oldalas emlékirat behatóan tárgyalja a távbeszélőre oly fontos műszaki fejlődés menetét, ú. m. a készülékek sorozatát, a vonalépítést stb. Tárgyalja továbbá a távbeszélő üzemi-, forgalmi-, szervezeti-, személyzeti- és pénzügyi viszonyait, valamint közgazdasági jelentőségét. (D. V. Z.)

A német AFK hívójelű rövidhullámú adóállomás (Döberitz) március havában hétfőn, szerdán, pénteken a következő időken dolgozik: 11 órától 12 óráig és 19-től 20 óráig 67,65 méteren; 12 óra 20 perctől 13 óra 20 percig és 20 óra 20 perctől 21 óra 20 percig 105 méteren. A kísérleti adás összeállítása minden egyes alkalommal a következő: 5 percig Morse-jelek, csillapított hullámon; 15 perc telefon; 5 perc Morse-jelek, csillapítatlan; 15 perc telefon; 5 perc Morse, csillapítatlan; 15 perc telefon. Megfigyelések eredményét „Reichspostzentralamt, Berlin—Tempelhof” címre kéri megküldeni.

Új angol rövidhullámú telefonadóállomás. Rugby nagy rádióállomást egy GBS hívójelű rövidhullámú adóval szerelték fel, amelyet kizárólag telefonadás céljaira fognak felhasználni. A 24,5 méteren történő adás kitűnően hallható. (F.)

Rádió az iskola szolgálatában. Herriot francia közoktatásügyi miniszter egy bizottságot hozott létre, amelynek feladata

tanulmányozni, mi módon és mily mértékben lehet a rádiót iskolai célokra igénybevenni, milyen előadások felelnének meg a célnak és mely órákban lenne legalkalmasabb ilyen iskolarádióknak előadásait a műsorba illeszteni. (F.)

Kaiserslautern szórakoztató rádióállomása. Folyó évi február hó végétől 204,1 méter (1470 kc/s) hullámon egy új német szórakoztató rádióállomás hallható: Kaiserslautern. Ez az állomás most tér át a rendszeres próbaadásokra. Az állomás a Rothen—Berg-en, Kaiserslautern felett 60 méter magasságban van felállítva. Az adóépület két oldalán vannak a fából összeállított tornyok. Magasságuk 60 méter, beton-alapjaik 2½ méter mélyre vannak a földbe süllyesztve. A tornyok oldalméretei az alapon 10×10 méter, míg fent a csúcson 80×80 centiméter, ahová létrán fel lehet menni. Az antenna T alakú vízszintes részének hossza 20 méter, szélessége 4 méter. Az adó telefonteljesítménye 3 kilowatt. Az adóra való beszélés Münchenből vezetéken keresztül fog történni, úgy ahogy Nürnberg és Augsburg adójára beszélnek. (F.)

Az osztrák rövidhullámok. Ausztriában ezidőszerint 100 működő amatőr van, akiknek egy része rövid hullámokkal kitűnő eredményeket mutatott már fel. Nem szokatlan, hogy egyesek még csekély 10—20 watt energiával is áthidalják az Óceánt. A nemzetközi viszonylatokban kedvelt munkatársak az osztrák amatőrök, amit eléggé bizonyít a sok QSL levelezés. Az osztrák hivatalos QSL-kicserélő állomás a „Radio-welt”, Wien (rövidítve: RW) épen mostanában ünnepelte a 10.000-ik QSL-lap beérkezését. (F.)

(A QSL lapok tulajdonképen vételjelentések, amelyekben amatőr amatőrnek a vétel részleteiről számol be. Ez nem nyílt szövegű beszámoló, hanem megállapított rövidítések sorozata, amelyet csak iskolázott amatőr ért meg.)

Címül a QSL szócskát azért választották, mert a felfogott táviratok nyugtázásakor a rádiótávíró szolgálatban ezt a jelet már régen használják.) (F.)

Surinam az új neve a délamerikai Holland—Guyana-nak.

Köln és Aachen szórakoztató rádióállomásokat, amelyek már mult évi december hó 15. óta tartottak kísérleti adásokat, március hó 6-án helyezték véglegesen üzembe. (Vn. P. T.)

Rádió az olasz vasutak szolgálatában. Az olasz államvasútigazgatás 14 vasútterületben rádióevőberendezést állított üzembe avégett, hogy az azok által felfogott naueni órajelek önműködőleg a vasúti vezetékekre jutva, a pályaudvari órák szabályozására szolgálhassanak. (Vn. P. T.)

London és Beirut közt a közvetlen rádió-levelezés folyó évi február hó elején megnyitott. Londonban a Marconi-társaság, Beirutban pedig a francia Radio-Orient társaság tartja fenn az üzemet. Ennek az összeköttetésnek a felhasználásával nemcsak Syria és Libanon köztársaságba, hanem Perzsiába is küldhetők táviratok, mert Beirut Teheránnal is tart fenn rádió összeköttetést. (Vn. P. T.)

(Az angol világbirodalom gazdasági és politikai törekvéseinek nagyon érzékeny területe épen Perzsia és Mezopotámia, részben az orosz érdekerület folytonos terjeszkedése, részben a mosszuli olajforrások birtoklása miatt. Ezért a London—Beirut—Teherán rádióösszeköttetés Angliára nézve igen nagy fontosságú és ismét közelebb visz Angolországhoz olyan értékes területeket, amelyekkel eddig közvetlen összeköttetése nem volt.)

A svéd közlekedési hatóságok, — beleértve a posta-, táviró- és távbeszélőigazgatást is, — elhatározták, hogy az 1929. évben Budapesten rendezendő nemzetközi szállítási kiállításon részt fognak venni. Erre a célra 25.500 svéd koronát irányoztak elő. (Vn. P. T.)

Rövidhullámú adás Japánban. Japánban egy idő óta szintén üzemben van egy rövidhullámú rádióállomás. Ennek hívójele J H B B, teljesítménye 2 kilowatt és 8000 kc/s hullámon (37,5 méter) dolgozik. Hetenkint háromszor, hétfőn, szerdán és pénteken közép-európai időben délelőtt 7 és 11 órakor, továbbá éjjel 11 órakor hallható. Ezekben az időkben a tokiói szórakoztató-rádióállomás műsorát közvetíti. Lelkes amatőreinknek mindenesetre értékes kísérletekre nyújt alkalmat. (Vn. P. T.)

A képrádió hódítása. Ausztriában mind a négy szórakoztató-rádióállomás (Wien, Innsbruck, Graz, Klagenfurt) foglalkozik már képek továbbításával; ezenkívül a bécsi Technischen Hochschule két kísérleti adója 620 és 37 méter hullámon ugyancsak foglalkozik képátvitellel. Amerikában Newark WOR szórakoztató-rádióállomás rendszeres képátviteli szolgálatot szervezett. Ez az adó minden kedden, csütörtökön és szombaton, amerikai időben 20 és 22 óra

között dolgozik. Angliában ugyancsak nagy szerepet játszanak ezek a kísérletek és már házihasználatra szánt készülékeket hoznak forgalomba. Az angol képátvitel naponta éjjel után 45 méter hullámon történnek. Azonkívül ismét dolgozik Marconi is egy képrádiórendszer összeállításán. Képtávíró és távolbalátó kísérleteit Kanadában fogja végezni.

Norvégiában is van egy erre vonatkozó szabadalom és amint hirlik, az első képátvitelrel Stavanger rádióállomást fogják felszerelni.

Németországban a müncheni adó vége naponta képátvitelt, mégpedig időjárásirterképet továbbít a dr. Dickmann-féle rendszer alapján (F.)

Róma, Milanó és Basel új hullámai. A régi milanói adó üzemenkívül helyezésével kapcsolatban az olasz szórakoztató rádióállomások hullámait is megváltoztatták. Ennek következtében Róma 3 kilowattal ismét 652 kc/s (477,8 méter) hullámon, Milanó—Vigentino pedig 570 kc/s (526,3 méter) hullámon ad. Ez utóbbi teljesítménye 7 kilowatt. Ezenkívül a svájci Basel is változtatta hullámát és most 300 kc/s (1000 méter) hullámon dolgozik. (F.)

A norvég Bergen 9994 kc/s (30 méteren) kísérleti adásokat folytat, amit az északatlanti Óceánon járó hajók jelentései szerint nagyon jól lehet hallani. (F.)

Francia szórakoztató-rádió a német határon. A Stuttgart—Strasbourg vasuti fővonal új határátlépő állomása Kehl; itt állítottak fel a franciák egy szórakoztató-rádióállomást, amelynek a teljesítménye egyelőre csak 1.5 kilowatt, de a közel jövőben már 10 kilowattal fogják felemelni. A Strasbourg közelében levő állomás 277 kc/s (1080 méter) hullámon, a francia posta- és táviróigazgatás kezelésében már próbaadásokat folytat. (F.)

Lemberg szórakoztató rádióállomása. Lengyel illetékes körök megerősítik azt a hírt, hogy dacára a nehéz pénzügyi helyzetnek, a hatodik lengyel szórakoztató-rádióállomás felállítását már elhatározták. Az új állomást Lembergben fogják felállítani és építésének befejezését még az idei őszre tervezik. (F.) Teész Frigyes.

H I R E K.

Kolossváry Endre h. államtitkár, vezérigazgatóhelyettes folyó évi március hó 14-én és 21-én délután 6 órakor a Műegyetem I. elektrotechnikai tanszékének előadótermében rendkívül érdekes előadást tartott az új automatikus távbeszélőberendezésről, annak előnyeiről és a budapesti hálózat részére választott rendszer működéséről. Az

előadások azért váltak aktuálisakká, mert a budapesti távbeszélőhálózat automatizálásának munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a Krisztina, Belváros és Teréz automata-központok a tavasz folyamán előreláthatólag megkezdik működésüket. Vezérigazgatóhelyettesünk először a mai ú. n. manuális kiszolgálás hátrányait vázolta. A

késedelmes jelentkezésről, a téves kapcsolásról, a már fennálló kapcsolásra való rákötésről, az időelőtti vagy késedelmes bontásról, a kapcsolások létesítésére szolgáló és erős igénybevételnek kitett szerkezetekben (kapcsolók, dugaszok, zsinórok, stb.) előálló üzemzavarokról, a beszélgetések kihallgatásának lehetőségéről, az üzemköltségek rohamos emelkedéséről, az éjjeli órákban a kiszolgálás kevésbé kielégítő voltáról, végül tömeges megbetegedés esetén előálló személyzeti nehézségekről s ezzel kapcsolatban a forgalom teljes vagy részleges szüneteléséről beszélt. Majd rátért az automatikus kiszolgálásnak az előnyeire, nevezetesen arra, hogy a központ a hívásra automatikusan azonnal jelentkezik, téves kapcsolások vagy fennálló kapcsolásokba újabb bekötések nem fordulhatnak elő, az átkérőszolgálat megszüntetésével az előfizető azzal a központtal kap összeköttetést, amelybe a hívott előfizető kapcsolva van, a decentralizálással lényeges építési költségmegtakarítást lehet elérni, a beszélgetések titkosságát teljesen meg lehet óvni, ha a beszélőfelek hallgatójukat helyére visszatarthatják, a kapcsolat azonnal megszűnik, a gépek masszív volta, az igénybevételnek minden külső erőszaktól való mentessége és a szorgos műszaki ellenőrzés a berendezés megbízható működését nyújtja. Igen kis számú személyzetet igényel, a kiszolgálás éjjel-nappal egyforma gyorsasággal történik s személyzeti nehézségek a szolgálat kifogástalan lebonyolítását nem veszélyeztetik. Budapesten az amerikai úgynevezett Western Electric „Rotary”-rendszerű automata-berendezést létesítik. Hogy a magyar posta a rendszer megállapításánál mily helyesen járt el, legjobban bizonyítja, hogy többek között a francia postaigazgatás a párisi hálózat átépítésére legújabbban ugyancsak a Western Electric „Rotary”-rendszerét fogadta el és pedig a budapesti hálózatra megállapított célszerű újításokkal kiegészítve.

A kiváló előadó ezután részletesen ismertette az automatikus kapcsolat minden egyes fázisát. Végül igen tanulságos filmet mutatott be, amely az automatikus kapcsolat minden részletét a legszemléltetőbb módon érzékeltette. Az előadást nagy tapssal fogadta az előkelő és hálás közönség, melynek soraiban megjelent Herrmann Miksa kereskedelemügyi miniszter ur is.

A magyar hivatalos rövidhullámú adó naponta 11 óra 15 perctől 12 óra 15 percig és 21 óra 45 perctől 22 óra 15 percig kísérleti távíróadásokat végez. Hívójele H B, hulláma 44 méter. A postaigazgatás felkéri az amatőröket a hangerősség megfigyelésére és az eredmény közlésére.

Bérmentesítőgépek használatának engedélyezése a magyar postánál. A közeljövőben a magyar posta is engedélyezi a postai díjak lerovására szolgáló bérmentesítő gépek használatát. Ezekkel a gépekkel lehetővé válik, hogy nagyobb vállalatok, cégek, postai küldeményeiken a postadíjat bélyeg helyett bélyegző-értékjegy lenyomattal róják le. Egyelőre kétféle típus használatát engedélyezi a posta: a „Francotyp” nevű német és a „Midget” nevű angol gyártmányt.

A gépek használatát engedélyező rendelet a legrövidebb időn belül megjelenik.

A „M. kir. postai jóléti alapítvány” kezelési bizottsága március hó 3-án tartott ülésén elhatározta, hogy a balatonalmádi üdülőtelepen levő alsó épületet Udvardy Ferenc postafőmérnök terve szerint emelétráépítés útján kibővíti, hogy ezzel a férőhelyek száma a jelenleginek kétszeresére emeltessék. A 30—32.000 pengőt igénylő építkezési munkálatokat a folyó évi szeptember havában fogják megkezdeni s oly ütemben folytatni, hogy az 1929. évi szezon kezdetén az épület használatba vehető legyen. A hévízszentendrési gyógytelep igénybevételi lehetőségének kiterjesztése érdekében a bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a postaaltisztek otthonában 4 kétágyas szoba béreltessék ki s ily módon lehetővé tétessék, hogy a gyógytelepet igénybevevők az eddigi két hét helyett három hétre legyenek beutalhatók. Ezzel kapcsolatban tárgyalatott a hévízszentendrési gyógytelepen egy új épület létesítése s felhatalmazást adott a bizottság arra, hogy a létesítendő épület terveinek elkészítésére nézve zártkörű tervpályázat írássék ki. Engedélyt adott a bizottság, hogy a szentendrei üdülőtelep berendezési tárgyai beszereztesenek, az ablakok vászonredőnyvel láttassanak el, az épület villanyvezetéke elkészíttessék s a villanyberendezés az Országos Gyermekvédő Liga szomszédos telepén levő áramtermelő berendezésre rákapcsoltassék s az ezekkel felmerülő költségek folyósíttassanak.

A folyó évi gyermeknyaraltatás kérdését illetőleg elhatározott, hogy 160 gyermek az Országos Gyermekvédő Liga szentendrei telepén, 20 gyermek pedig a Zsófiagyermekszanatórium-egyesület balatonvidéki üdülőtelepén helyeztessék el.

Az üdülőtelepek szobáinak használatáért fizetendő térítések összegét illetőleg a bizottság úgy határozott, hogy Balatonalmadiban és Hévízszentendrason napi 1 P, különszoba napi 1.20 pengő, pótágy 50 fillér, Szentendrén napi 80 fillér, különszoba napi 1 pengő, pótágy 50 fillér. A balatonfüredi szobák használati díját a bizottság a Balatoni Szövetségnek fizetendő 1 pengő téríté-

sen felül további 1 pengőben, vagyis összesen napi 2 pengőben állapította meg.

Tudomásul vette végül a bizottság, hogy segélyezésre a folyó évi január hóban 972 pengő, február hóban 1349 pengő, temetkezési segélyre január hóban 6474 pengő, február hóban 5296 pengő fordított.

Postamesterek fenntartási költségének felemelése. Postamestereink békében a feldolgozott munkaegységek számához képest kapták a fenntartási költséget. Minden évben újból volt szabályozás az előző év forgalma alapján.

A háború, valamint az azt követő forradalmi idők változó forgalma azonban nem volt alkalmas arra, hogy azt szabályozás alapjául lehetett volna venni. Ezért részükre 1915. január 1-től megállapított fenntartási költség változatlan hagyása mellett, különböző címeken pótlékok engedélyeztettek. 1924. július 1-től, amikor a tisztviselői fizetések is egységesítették, a postamesterek saját személyükre a hivatal forgalmához képest a VIII—XI fizetési osztályok illetményeinek megfelelő fenntartási költséget kapták. Ezenkívül kaptak fenntartási költséget a tiszti segéderők tartásával felmerülő költségekre és rendkívüli fenntartási költséget a dologi kiadások fedezésére.

1926. évi március 1-től ismét a békebeli rendszer, vagyis a munkaegység számán alapuló díjazás lépett életbe.

Az 1926. évi P. R. T. 25. számában megjelent 17.661 számú rendelet szabályozta a postamesterek fenntartási költségét. A forgalom utáni díjazást a rendelet következőképpen állapítja meg:

	szorzószám
80.000 munkaegységig	6.4
80.001—130.000	6.—
130.001—160.000	5.6
160.001—190.000	5.2
190.001—220.000	4.8
220.001—250.000	4.4
250.000 munkaegységen felül	4.—

IV. osztályú hivatalok minimális díjazása évi 672 pengő, amennyiben a postamesternek más foglalkozása is van, akkor évi 624 pengő.

III. osztályú hivatalok minimális díjazása évi 912 pengő, más foglalkozással is bíró postamesternél évi 864 pengő.

Ehhez járul a távirda, vagy távbeszélő kezelésért, C/2 vagy C szolgálatért járó díjazás, indítások és érkezések díjazása, a minimális fenntartási költségű hivatalok postamesterei részére 10, 20 vagy 30 évet meghaladó szolgálat után járó korpótlék, az ellátatlan gyermekek után járó gyermeksegély, postaügynökség ellenőrzéséért, vonalfelügyelőért, Meidinger-elemek kezeléséért járó díjazás és ahol az új járandóság nem érte el a régít: személyes járandóság

címén járó díjazás. Ezek képezik együttesen a postamester fenntartási költségét, melyből köteles a hivatal fenntartásával járó összes személyi és dologi kiadásokat fedezni.

1927. július 1-től a fentebb közölt szorzószámokban némi változás állt be. Jelzett időponttól következő szorzószámok vannak érvényben:

	szorzószám fill.
130.000 munkaegységig	6.4
130.001—160.000	6.—
160.001—190.000	5.6
190.001—220.000	5.2
220.001—250.000	4.8
250.001—400.000	4.4
400.000 munkaegységen felül	4.—

Az állami tisztviselők illetményeinek 1927. évi november 1-től történt rendezésével kapcsolatban a postamesterek is kérték a fenntartási költség, illetőleg a szorzószámok újbóli megállapítását.

Bár az új járandóság-szabályzat életbe léptetése óta a postamesterek egyáltalában nem tarthatnak igényt arra, hogy fenntartási költségük az állami tisztviselők illetményeinek esetleges változásakor újból szabályoztassék, a megélhetési viszonyok kedvezőtlen volta vezetőségünket arra készítette, hogy a postamesterek helyzetén is a lehetőséghez képest segítsen.

Amint értesülünk, vezetőségünk tervét a pénzügyminisztérium már elfogadta és így 1928. évi február hó 1-től a postamesterek forgalom után járó járandósága, illetőleg a szorzószámok a következők lesznek:

	szorzószám fill.
80.000 munkaegységig	7.2
80.001—130.000	7.—
130.001—160.000	6.6
160.001—190.000	6.2
190.001—220.000	5.7
220.001—250.000	5.3
250.001—300.000	4.8
300.001—400.000	4.6
400.000 munkaegységen felül	4.2

IV. osztályú hivatal minimális díjazása évi 756 pengő, a postamester más foglalkozása esetén évi 708 pengő.

III. osztályú hivatal minimális díjazása évi 1026 pengő, a postamester más foglalkozása esetén évi 978 pengő.

A többi, különböző címeken járó díjazás összege változatlan marad.

A levélkézbesítők túlterhelésének enyhítése. A „Magyar Posta“ ez évi 2-ik számában a Külföldi lapszemle rovatban a münsteri postafőigazgatóság által a levélhordók túlterhelésének enyhítését célzó újtásáról ismertetés jelent meg.

A székesfővárosi nagy levélkézbesítő-hivataloknál is, főleg az I. kézbesítőindítás al-

kalmával, tapasztalhattuk, hogy a kézbesítők túltömött táskával indultak ki, amelyet igen gyakran a levelezés nagy mennyisége miatt bezárni sem lehetett. Néha — leginkább hétfői napokon, — néhány kézbesítő-járásban a levélhordó egyes cégeknek tömegesen érkező súlyosabb küldeményeket (hetilapokat, folyóiratokat, könyveket stb.) nem tudott magával vinni s ily esetekben azt külön kisegítő szállította ki a járásba.

A kézbesítők túlterhelésének enyhítésére a magyar postaigazgatás 1928. évi január hó folyamán a háború előtt is már jól bevált u. n. *előleg-rendszert* léptette újból életbe. A mi viszonyaink között ugyanis ez a megoldás célravezetőbbnek bizonyult. Ennek a rendszernek lényege, hogy az élénk kereskedelemmel és iparral bíró útvonalakon a tömeges levelezéssel bíró vállalatok, cégek, irodák stb. részére a közönséges levélpostai küldeményeket az I. kézbesítőindítás alkalmával külön kézbesítők viszik ki. Ez az intézkedés nem csupán a kézbesítők tehermentesítését eredményezte, hanem a kézbesítés gyorsaságát is jelentékenyen fokozta.

KÖNYVSZEMLE

A német postairodalmat művelő „A posta- és távirtda elméletben és gyakorlatban” című könyvsorozatban a közeljövőben érdekes munka jelenik meg „Húsz év postajoga 1907—1927” címen. A munka dr. Schneider Károly német postaminisztériumi miniszteri tanácsos szerkesztésében a német postánál 20 év alatt hozott legfontosabb döntvények és határozatok összefoglalását adja. A két kötetben megjelenő munka ára körülbelül 10 márka 70 pfennig lesz.

A kétségtelenül érdekes és hasznos munkára felhívjuk olvasóink figyelmét. Mint-hogy azt, hogy a könyv mely kiadónál lesz megrendelhető, nem tudjuk, a könyvnek a postaminisztérium útján történő megrendelésében a közvetítést szívesen vállaljuk.

A postai irodalmat művelő külföldi szaklapok száma ismét szaporodott. 1928. január 1-től kezdve a svájci posta kiadásában „Revue des postes” címen kéthavonként postai tudományos és gyakorlati kérdésekkel foglalkozó szaklap jelenik meg. A lap előfizetési ára félévre 3 pengő 25 fillér. Előfizetés a m. kir. posta külföldi hírlaphivatala útján is lehetséges.

Szerkesztői üzenetek

Kiváncsi, Budapest. Mi is olvastuk az OMKE. című lapban Battenberg nyugalmazott h. államtitkár eszmei programmpontjait, azonban csak mosolyogni tudtunk rajta. Ami jó van benne, az egyáltalán nem új, ami pedig új benne, az vagy nem jó vagy mostanság — a postán kívül álló okokból — nem valósítható meg. Minthogy azonban lapunk csak szakkérdésekkel foglalkozik, nem pedig ötletszerűen odavetett, inkább hangulatkeltésre jó kijelentésekkel, ezért a cikkekre bővebben kitérni nem óhajtunk.

Kutató, Budapest. Igaza van! Lapunk 3. számának 1. oldalán dr. Mónus Ferenc cikkének 9. sorában a XVI. század XVIII. századra javítandó.

Soós Jenő, Budapest. Talpraesett apró javaslatai közül tizet megfontolás, illetőleg megvalósítás végett az illetékes ügyosztályoknak adtunk át. A szerkesztőbizottságnak az a meggyőződése, hogy ha szaktudását, megfigyelő képességét, erős kritikai érzékét, írói készségét, magyaros és közvetlen stílusát s hosszú esztendőik során szerzet tapasztalatait magasabb célok szolgálatába állítaná, a szakirodalom művelése terén igen értékes eredményeket érhetne el. Kérünk tehát nagyobb lélekzetű tanulmányokat vagy javaslatokat. Az eddigiekért hálás köszönet.

B. S. Kisujszállás. A rég megígért cikket mielőbb várom.

Dr. M. F., Debrecen. A nyári szünet előtt május elején jelenik meg az utolsó számunk. Április első felében kérem tehát újabb dolgozatodat. Legutóbbi írásod általános érdeklődést váltott ki. Örömmel várom a többi is. Üdv.

W. K., Pécs. Légy szíves, az ottani kollégák körében egy kis propagandát csinálni, hogy ők is írjanak a „Magyar Posta” részére. Színvonalas és változatos lapot csak úgy tudunk adni, ha mindenki részt vesz az alkotó munkában. A közismert agilitásból nekünk is jusson valami.

F. M. A távirattovábbítás szabályai a Kezelési és Számadástételi Utasításban teljes részletességgel fel lesznek dolgozva. Egy kis türelmet kérünk.

Kiadó: Dr. LŐRINCZY GÁBOR, m. kir. postatitkár.

Hellas rt., Budapest, V., Sziget-utca 25. (Igazgató: Kovács Mátyás.)

EGYESÜLETI ÉRTESITŐ

A „MAGYAR POSTA” MELLÉKLETE, A MAGYAR POSTA JOGÁSZ- ÉS
MÉRNÖK-TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESÜLETE TAGJAI RÉSZÉRE

Demény Károly köszönete. Azért a meghatározó szeretetért és temérdek jó kívánatért, amellyel engem a nyugdíjba menő vezért, a magyar posta hatóságai, hivatalai, országos egyletei, egyéb szervei és a személyzet tagjai búcsúzóul sok száz táviratban és levélben elhalmoztak, amelyekre egyenként válaszolni szinte lehetetlenség, ezen az úton mondok hálás köszönetet azzal a hozzáadással, hogy soha nem szünő szeretettel viszonozom ragaszkodásukat és Isten áldását kérem további működésükre és az egész új regime-re.

Demény Károly, nyug. államtitkár.

Alelnök változás. Egyesületünk alelnöki tisztjét 1926. január 1-e óta dr. báró Szalay Gábor, jelenlegi Vezérünk töltötte be. A legfőbb vezetők személyében történt változással kapcsolatban, egyesületünk alelnöke, hivatkozással díszes és felelősségteljes állásával járó fokozottabb elfoglaltságára, az egyesület elnökségéhez intézett levelében alelnöki tisztjéről való lemondását legnagyobb sajnálatunkra bejelentette.

Az adott helyzetben egyesületünk vezetősége kénytelen volt a változhatlanba beletenyugodni és így tudomásul kellett vennünk alelnökünk távozását. Az ügyvitel zavartalanságának biztosítása érdekében addig is, amíg az igazgató választmányának módjában lesz e kérdéssel foglalkozni, egyesületünk elnöksége az alelnöki tisztség ideiglenes ellátására Soós Gyula postafőigazgatót, igazgatóválasztmányi rendes tagot kérte föl.

Az igazgatóválasztmányi rendes tagok sorában előállott hiány pótlására pedig Orbán Lajos dr. posta titkárt, igazgatóválasztmányi póttagot a sorrendnek megfelelően, behívta.

Magyar—osztrák postás mérkőzést tartott a bécsi Hohe Warte-n április hó 1-én a Postás Sport Egyesület labdarúgó együttese a „Sportklub Post Wien” kitűnő csapatával. Az első nemzetközi postás mérkőzés, melyet propaganda céljából osztrák postás kartársaink kezdeményezésére rendeztek a résztvevő egyesületek, pompás ünnepélyes keretekben, az ugyanakkor eldöntésre került osztrák-cseh nemzetközi mérkőzés előtt kb. 50.000 néző jelenlétében folyt le.

A magyar csapatot, — melyet Csathth Béla főigazgató, a Postás Sport Egyesület fáradhatlan elnöke, dr. Kiss József postaigazgató, dr. Kovács József és dr. Kalmár István postatanácsosok, dr. Gerley és Szücs postatitkárok kísérték el, — már a pályaudvari érkezésnél ünnepélyesen fogadták a bécsi kartársak. Az ünneplés teljesen hivatalos színezetet vett fel a Hohe Warte füves pályáján, hol mérkőzés előtt az osztrák posta vezérigazgatója dr. Hocheisel üdvözölte a magyar csapatot s annak vezetőjét Csathth Béla főigazgatót. Ez utóbbi melegen válaszolt és örömeinek adott kifejezést, hogy a két testvér-intézet az íróasztalokon túlmenő érintkezését sikerült a legnépszerűbb tömegsporton keresztül megalapozni. Maga a mérkőzés igazán a legkifogástalanabb barátság jegyében folyt le.

A sportszerű eredmény 1:1; de ezen jóval túlmenő értéket jelent részünkre az a meleg rokonszenv és a rendezés minden részéből előcsillant törekvés, hogy maradandó jó sportbarátság szövődjék a két szomszédos ország postásai között.

Az osztrák posta hivatalos vezetői igazán versenyeztek egymással abban, hogy miképpen tegyék a magyar posta képviselői részére feledhetetlenné a 2 napos bécsi tartózkodást. Ez az első nemzetközi postás sport találkozás útmutató volt ahhoz, hogy a hivatalos érintkezésem túlmenő tartós baráti összeköttetéseket szerezzünk intézetünknek az ország határain kívül is.

Az áprilisi családi összejövetelünk ismét nagyon kedves, hangulatos est emlékével gazdagította egyesületünk barátait s vendégeinket. Igaz, hogy a túlnyomóan női szereplőkből összeállított műsor már előre is biztosítani látszott az est sikerét. A valószínűleg azonban a várakozást messze felülmúlta. Énekművésznőink, Szanyi Ida és dr. Mátéffy Lászlóné úrnők, külön-külön gazdag programmal és igazán művészi készültségükkel kellemesen lepték meg azokat a hallgatóikat is, akiknek már máskor is alkalmuk volt e vendégszereplőink művészi énekében gyönyörködniük. E két énekszámot Serényi dr. a Betegségi Biztosítónk orvosi karának egyik tagja (maga is zeneszerző) kísértte zongorán, finom megértéssel festve alá az egyes darabok zenei szépségét.

Hidyné Gyulay Mária hegedűművész nő kiforrott technikájú hegedűjátékát, — amelyet zongorán Hidy Lászlóné kísért, — osztatlan gyönyörűséggel élvezte és szünni nem tudó tapsokkal honorálta a hálás hallgatóság.

Zakariásné-Széplaky Margit, összejöve-teleinken már eddig is kellemesen tűnt fel harmónikus táncmozdulataival. Most azután partnerével, Jeddy Domonkos úrral két önálló modern táncdarabot mutatott be, osztatlan sikert aratva.

Ennyi kiváló női szereplő mellett nem csoda, ha az est egyetlen férfi szereplője, dr. Tüssel Ödön postatitkár kissé „eltörpülni” érezte magát s így alig tudott megbírkózni azzal a hatalmas kriglivel, mellyel szűkebb ügyosztálya lepte meg, a nagy hatással előadott víg szavakat sikerének elismeréseként.

Egyesületünk április hó folyamán 3 felolvasó ülést tartott. Az első felolvasó Aigner Dezső műszaki igazgató volt, aki április hó 11-én „Magyar távkábel” címmel tartotta meg a vezetőség és egyesületünk tagjainak élénk részvétele mellett nagyon érdekes előadását. Az előadást rajzokkal és vetített képekkel illusztrálta. A tanulságos előadás szövegét lapunk mai számában teljes egészében közöljük.

Április hó 16-án Zípernovszky Ferenc műszaki igazgató „Bevezetés a korszerű világítási technikába” és április hó 23-án Pilitz Dezső okl. vegyész mérnök, „A világítási technika gyakorlati alkalmazása, különös tekintettel a postahivatalok világítására” címmel tartottak, mint egyesületünk vendégei szabad előadást, egyesületünk tagjainak. Az előadások nagy érdeklődést keltenek és az előadókat hálás tapsokkal jutalmazta a hallgatóság.

Lapunk négyhónapos nyári szünetjére tekintettel az Egyesületi Értesítő legközelebbi száma ez év október hó 10-én jelenik meg.

A kugli délutánok ünnepélyes megnyitását április 24-én délutánra terveztük, azonban a kellemetlen időjárás miatt a megnyitást elhalasztottuk. Ezidőszerint úgy áll a dolog, hogy számítva az idő felmelegedésére, május hó 8-án délutánra terveznők az ünnepélyes megnyitást. Tagjainkat annakidején a végleges időpontról értesíteni fogjuk.

Egyesületi helyiségeink — Szentkirályi-utca 40. szám alatt — teljesen berendezve, készen állnak tagtársaink szórakoztatására.

A Clubélet, amelynek megteremtése lebegett egyesületünk vezetősége előtt, igen nehezen akar megindulni. Pedig a szak- és folyóiratoknak egész tömege várja az érdeklődőket. Kérjük tagtársainkat, hogy társas összejöveleteik színhelyét szokásszerűen igyekezzenek egyesületi helyiségeinkbe át-helyezni, ahol az egyesületi altiszt útján ételek és italok is megrendelhetők.

Egyszerre két jogász kartársunk is be-köszöntött egy-egy most megjelent verses-kötetével. Monus Ferenc dr., a debreceni postaigazgatóság történelem-kutató, de amellet poétalelkű titkára „Szívem vére” címmel adta közre hangulatos verseit. Hó-fehér köntös alatt megjelent igazi fehér versek ezek, melyek közül a családi élet egyszerű boldogságát zengő sorai talán leg-inkább és legközvetlenebbül megtalálják az útát az olvasók szívéhez. Könyve már utolsó darabig elfogyott és így a Monus írásai iránt érdeklődő kartársaknak meg kell várni a szerzőnek előkészület alatt álló nagy postatörténeti monográfiáját: Debrecen város postáinak történetét.

Németh Antal postatitkár szintén régi lantpengető kartársunk, kinek dalait leg-utóbb a múlt évi postás szerzői est keretében volt alkalmunk megtapsolni. Az elő-tünk fekvő versgyűjteménye, a „Tavi rózsák”, változatos hangulatokat, választékos verseléssel rögzít meg úgy, hogy az olvasót mindég átringatja a költő érzelmvilágába. Németh Antal verseskötetét egyébként az igazgatóságokhoz elküldött aláírási íven 1 pengő 60 fillérért még mindég meg lehet rendelni.

A pécsi postásdalárda március hó 3-án Szekszárdon hangversenvezett változatos és gazdag műsorral. A dalárda vezetője. Schumann János postatitkár ez alkalommal nemcsak, mint kitűnő gordonkaművész, de mint dalszerző is megérdemelt sikereket aratott. „A rokka” című szerzeményét a Pécsi Postás Dalárda őszinte sikerrel mutatta be Szekszárd város műértő közönségének. Vérffy Aladár dr. postatanácsos, a dalárda elnökének élvezetes szabad előadását, „Rákóczi szabadságharca a kuruc költészetben” címmel a kurucköltészet legszebb gyöngyeinek előadásával tette sokáig emlékezetessé a dalárda.

Igazán dicséretreméltó kitartással és akaraterevével dolgozó pécsi kartársaink büszkék lehetnek újabb sikerükre, melyet a magyar dal propagálása körül arattak.

A „Magyar Posta” szerkesztősége és kiadóhivatala:

Budapest, I., Krisztina-körut 12. sz. Budai postapalota, IV. emelet 425. ajtó.

Telefonszám: Aut. 500—25-nek 54 számú mellékállomása.

Műszaki ügyekben: Aut. 506—00.

Hellas rt., Budapest, V., Sziget-utca 25. (Igazgató: Kovács Mátyás.)